

Војнопензионерске теме и дилеме

РАСТ ПРИМАЊА ПУЖЕВИМ ХОДОМ

У Уставу је записано да када се држава нађе у финансијској невољи, може да смањи пензије, али чим се државна каса стабилизује, дужна је да врати тај износ оплођен за основну камату. Војни пензионери наводе да чак и да Устав то не предвиђа, Влада би, правде ради, требало да пронађе решење и врати дуг.

Ових дана, после много нагађања, чини се да је постало јасно како ће се убудуће усклађивати пензије грађана Србије, па и оне војне. Наиме, министар финансија Синиша Мали најавио је да ће, највероватније у другој половини године, бити усвојен швајцарски модел за индексацију пензија и истакао да је тај модел најбољи и најправеднији за пензионере.

„Током следеће мисије ММФ, крајем септембра - почетком октобра, ми ћемо то и усвојити и у међувремену ћемо разговарати око још неких модела, али очекујем да ће овај модел, као најправеднији и најбољи, бити усвојен”, рекао је Мали одговарајући на питања новинара.

Како је рекао, један од потенцијалних модела за усклађивање пензија је и тзв. швајцарски модел који подразумева да се индексација врши сваке године у зависности од тога колико је стопа инфлације и колико су порасле плате у привреди.

„Оба та показатеља су пондерисана са по 50 одсто. То је модел који се примењује у великом броју земаља и по мом мишљењу је и најповољнији и фер за наше најстарије суграђане, јер се везује за два показатеља који су и основне детерминанте висине пензија”.

Министар финансија је навео је да се сада раде рачунице у вези са тим моделом и напоменуо да још није направљен договор нити донета коначна одлука.

„То је један од модела који разматрамо. Када би по том моделу повећање пензија било око пет одсто, ми бисмо око 27 или 28 милијарди динара морали више да издвојимо у буџету за те потребе. Ово је системско решење, дали смо обећање прошле године да ћемо наћи фер формулу за индексацију пензије према пензионерима. Кроз овај модел сигуран сам да ћемо то обећање испунити”, нагласио је Мали.

Судећи по изјавама председника Републике Србије Александра Вучића и министра финансија Синише Малог, очекује се да ће пензије ове године, када буде усвојен модел за усклађивање, бити повећане за пет одсто.

Надлежно министарство (за рад, запошљавање, борачка и социјална питања) се за сада не оглашава, иако пензионери очекују да управо из тих извора добију информације о томе по ком моделу ће им наредних година бити усклађиване пензије. У међувремену је Фискални савет Србије изашао у јавност са конкретним моделима за усклађивање пензија. Када је требало укинути спорни закон о умањењу пензија, Фискални савет Србије се више пута огласио, износећи став да више нема потребе да се закон примењује, те да је њиме нарушен системски закон о пензијском и инвалидском осигурању.

Швајцарска формула за усклађивање пензија у Србији није новост. Та формула је, како наводи „Блиц”, уживала широку друштвену подршку све до 2006. године, када је укинута због инсистирања Светске банке. У наш систем уведена је 2003. године, била је економски одржива, али је Влада укинула због захтева Светске банке у оквиру тадашњег аранжмана са ММФ. Пензионери су били незадовољни и тада је дошло до великих, економски неодрживих, ванредних повећања пензија 2008. која су проузроковала вишегодишњу пензијску и буџетску дестабилизацију. Потом су 2010. године уведене мере штедње и пензије су биле усклађиване само са ценама и делом раста БДП изнад четири одсто годишње. Након стабилизације, Влада је укинула формулу за усклађивање пензија крајем 2018. и најавила нову од 2020. године.

У Европи скоро све земље имају формуле за усклађивање пензија, а највише њих користи комбинацију раста цена и раста зарада. Аустрија, Италија, Француска и Шпанија усклађују пензије са растом цена. Формуле су нешто издашније и делимично укључују и раст зарада у Финској (20 одсто), Чешкој (33 одсто), те Словачкој, Румунији и Бугарској, где раст зарада учествује са 50 одсто приликом усклађивања пензија.

Фискални савет недавно је изнео пет могућих модела за усклађивање пензија у Србији. Како је „Блиц Бизнис” објавио, један предлог је био предлог пензионерских удружења по којем се пензије усклађују са инфлацијом и растом БДП преко два процента.

„Могуће је поново прописати модел који подразумева усклађивање пензија по принципу 50 одсто са инфлацијом и 50 одсто са растом БДП. Трећа опција је швајцарски модел односно усклађивање по принципу 50 одсто са инфлацијом и 50 одсто са растом просечних зарада, а четврта по принципу 40 одсто са инфлацијом и 60 одсто са растом просечних зарада. Коначно, једна од формула могла би да буде и усклађивање кретања пензија са инфлацијом и растом укупне масе зарада у односу 30:70”, навели су тада у Фискалном савету.

Влада је, иначе, у међувремену дата дискрециона могућност да у складу са својим политичким преференцијама исплаћује новчано увећање уз пензију. Та могућност примењена је на више од милион пензионера чија су месечна примања мања од 25.000 динара.

С правом се очекује да Влада Републике Србије, односно Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, пре него што одлучи који ће се модел у будућности примењивати, о томе консултује пензионерска удружења.

Како год било, војне пензионере онеспособљава досадашња динамика усклађивања

месечних примања. Наиме, када су пензије смањене по принципу од већих пензија се одузима више, а од мањих – мање, плате су линеарно смањене за само 10 одсто. У пракси, пензије су смањене значајније више у односу на плате запослених у јавном сектору. Просечна плата у односу на просечну пензију већа је за 40 до 50 одсто. Током минуле четири и по године плате су повећаване, фигуративно речено, два корак, а пензије само пола или један корак. Деловало је увредљиво када су пензије увећаване за 1,25 па за 1,5 одсто, док су плате расле за пет до девет одсто. Тако се све више повећава јаз између плата запослених у јавном сектору и пензионера. За четири године пензије су повећане 7,75 одсто, а плате и до 27 одсто.

Већ се најављује да ће плате у јавном сектору, зависно од сектора, крајем године бити готово двоцифрено веће. Влади на „квота” за пензије готово да је „закуцана” на само пет одсто. Тако се плате увећавају по убрзаном поступку, а пензије – кораком пужа.

Док су војне пензије биле у систему Фонда за СОВО износиле су 85 одсто у односу на плате професионалних припадника МО и Војске Србије. После пребацивања у Фонд ПИО, данас је војна пензија на нивоу од 63 до 64 одсто од плате официра или подофицира истог чина. Уколико се настави опредељење Владе Србије да плате убрзано расту, а пензије да вегетирају, ситуација ће постати алармантна.

Посебно питање је враћање одузетог дела пензије. О томе ових дана бруји на скупштинама и другим окупљањима војних пензионера. Наиме, у Уставу је записано да када се држава нађе у финансијској невољи, може да смањи пензије, али чим се државна каса стабилизује, дужна је да врати тај износ оплођен за основну камату. Војни пензионери наводе да чак и да Устав то не предвиђа, Влада би, правде ради, требало да пронађе решење и врати дуг. У том смислу је упућен захтев Влади.

Опште замешатељство подстакло је и Уставни суд Србије, јер није ни подржао ни одбацио уставну иницијативу коју су поднели Удружење војних пензионера Србије и друга удружења и многобројни појединци. После неразумљивих неколико одлагања расправе и упорног, готово трогодишњег, ћутања, недавно је обуставио поступак, вероватно ослонцем на чињеницу да је спорни закон у међувремену укинут.

После речи велике захвалности пензионера што су допринели фискалној консолидацији државе, очекивало се да ће пензије бити приоритетне за државу. У овом часу ситуација је, благо речено, нејасна.

Звонимир ПЕШИЋ

Пријем у војно здравство 113 стручњака

ЈАЧАЊЕ УСТАНОВА

Војно здравство је појачано младим стручњацима

Устални радни однос недавно је примљено 113 медицинских радника који ће углавном радити на Војномедицинској академији, Војној болници Ниш, Војној болници Нови Сад, уопште у војном здравству.

Реч је о људима који су дуго чекали на пријем у стални радни однос, о онима који воле своју земљу и професију и који и на овај начин показују да хоће да остану ту – истакао је министар одбране Александар Вулин, који је у присуству начелника Управе за војно здравство бригадног генерала др Угљеше Јовичића, уручио 113 решења о пријему у радни однос на неодређено време припадницима Управе за војно здравство у Великој ратној сали Старог Генералштаба.

Према његовим речима, сваки напредак наше политике се мери по томе колико смо учинили живот људи бољим и лакшим.

- Припадници војног здравства данас могу да кажу за себе да се њихов рад цени, да ће остати овде и да ће наставити да доприносе својим радом и својој земљи и војсци – поручио је министар Вулин.

Говорећи о значају данашње свечаности, начелник Управе за војно здравство генерал Јовичић је истакао да је то велики дан за војно здравство, додајући да у својој дугој медицинској и војној каријери није доживео да у једном дану више од 100 људи буде примљено у стални радни однос и да се на тај начин војно здравство у кадровском смислу оснажи.

- Уз јубилеј 180 година трајања, колико ове године обележава војно здравство, ово је најбоља порука и честитка. Захваљујем министру Вулину и руководству Министарства одбране који су препознали потребу добре кадровске политике у војном здравству – нагласио је генерал др Јовичић додајући да је данас задовољство бити овде и гледати те младе људе и њихов ентузијазам, који представља будућност војног здравства.

Како је истакао начелник Војномедицинске академије пуковник др Мирослав Вукосављевић, у ту установу је примљено 105 лица медицинске струке и осталих профила.

- То је велики успех за ВМА и за војно здравство, али и за Министарство одбра-

не у целини. Неизмерно смо захвални и хтео бих да нагласим да оно што је министар одбране обећао у јулу 2017. године, то је данас и испуњено – нагласио је пуковник др Вукосављевић, додајући да је примљен проверен кадар и људи који воле ВМА, као и да је сигуран да ће њихов рад и убудуће бити потврда указаног поверења.

Међу онима који су добили решења о сталном радном односу је и специјалиста фармације Нева Медић која је већ осам година запослена у Служби за фармацеутску делатност ВМА.

- Велика је срећа, изборили смо се сви заједно и желим да захвалим и Министарству одбране и Војсци Србије, а посебно војном здравству, јер наша занимања су специфична, уз пацијенте смо и уз стално усавршавање, а овај уговор о сталном запослењу је велико растерећење – наглашава Нева Медић, додајући да тај статус отвара могућности за планирање сигурније будућности.

Уговор о сталном запослењу уручен је и др Немањи Ранчићу, научном сараднику који је запослен у Центру за клиничку фармакологију ВМА од 2012. године по уговору на одређено време.

- Ово је велики тренутак не само за мене, већ и за читаву моју породицу, због наше заједничке сигурности и стабилности. У професионалном смислу ово ми изузетно значи јер могу да напредујем, јер могу даље да градим своју професорску каријеру – нагласио је др Ранчић.

На основу одлука министра одбране донетих у фебруару и марту 2019. године реализован је непосредни пријем лица у службу на неодређено време у Управу за војно здравство за лица до сада запослена на одређено време и по уговору о повременом и привременом пословном, чиме је спречен одлив кадра из дефицитарних грана медицине и фармације.

Реч је о медицинским техничарима, затим лекарима, фармацеутима и другим занимањима у војном здравству. На овај начин донето је значајно решење у области кадровске политике које умногоме доприноси оснаживању војног здравства и наставка је континуираног улагања у војни санитет наше земље.

Наши ветерани на минулој паради

ЧВРСТИМ И ОДЛУЧНИМ КОРАЦИМА

Уподешелону од 100 ветерана на овогодишњој паради око 20 чланова Градске организације Ниш Удружења војних пензионера Србије учествовало је, раме уз раме са представницима сродних Удружења: Клуба генерала и адмирал Србије, СОРВС СУБНОР-а, Удружења ратних војних инвалида, Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца, Удружења пензионисаних подофицира.

На челу подешелона ветерана био је бригадни генерал у пензији Жарко Лазаревић.

Наша камера забележила је ветеране у тренуцима предаха, после увежбавања парадног корака

И. Милошев

Трибина „Кошаре – битка која траје“

ЈУНАЦИ О ХЕРОЈИМА

У препуној сали Крушевачког позоришта 13. маја одржана је трибина „Кошаре – битка која траје“. Трибини су присуствовали и градоначелник Јасмина Палуровић, председник Скупштине града Живојин Милорадовић, начелник Расинског округа Бранислав Весић, помоћник градоначелника Предраг Миленковић, командант гарнизона пуковник Раде Рњаковић, представник крушевачке епархије, представници више удружења, организација, велик број бораца и учесника ових догађаја.

Сала Крушевачког позоришта није могла да прими све посетиоце. Доста њих је стајало са стране. Никада до сада толико није била посећена једна трибина, што само по себи говори о значају битке о којој се водила реч.

Прича о Кошарама је, иако се неколико последњих неколико година све више чује, још увек неиспричана прича о херојској одбрани земље на простору Косова и Метохије.

Учесници трибине били су: генерал-пуковник у пензији Владимир Лазаревић, командант Приштинског корпуса; генерал-мајор у пензији Драган Живановић, командант 125. моторизоване бригаде; пуковник у пензији Горан Јевтић, оперативац на ИКМ-у Приштинског корпуса; пуковник у пензији Љубинко Ђурковић, командант 2. батаљона 125. мтбр; пуковник Душко Шљиванчанин, командант 53. граничног батаљона; пуковник у пензији Видоје Ковачевић, начелник штаба 63. падобранске бригаде; потпуковник у пензији Драгутин Димчевски, заменик команданта 53. граничног батаљона; заставник Влада Аврамовић, заменик командира карауле Кошаре; војник Дарко Анђелковић, припадник 125. мтбр; добровољац Ненад Станић, припадник добровољачких јединица; Раденко Мутаваџић, новинар-приређивач књига у едисији „Ратник“.

На самом почетку присутне је поздравио путем скајпа генерал-пуковник у пензији Небојша Павковић, тадашњи командант 3. армије ВЈ који се налази на одслужењу казне у Финској, након неправедне пресуде суда у Хагу. „Моји јунаци, моји хероји, желим вам да наставите овакве активности

око изношења истине о свим страховима које сте преживели. Само тако можемо да сачувамо наше јунаштво и одамо почаст свим нашим саборцима, који су дали животе за отаџбину“, рекао је, између осталог, генерал Павковић.

Након овога су учесници трибине, у кратким излагањима, износили своја сећања на најважније догађаје између 9. априла и 10. јуна, дочаравајући присутнима све страхове и јунаштва борби за Кошаре.

Затим се за реч јавио генерал-пуковник у пензији Владимир Лазаревић, који је рекао да када се говори о Кошарама, треба истаћи да је на Ускрс 9. априла 1999. године, дошло до масовне копнене инвазије, до масовног покушаја борбеног продора у дубини Метохије и Србије, а све у оквиру примене стратегије НАТО-а ваздушно-копнене битке. Нагласио је, да је то у ствари био широко припремљен план, сачињен у Пентагону, под називом „Стрела 1“.

Недовољно се зна, како је навео Лазаревић, да је по дубини осам до десет километара агресор употребио и хемијско оружје – бојне отрове, који су имали за последицу апатију, безвољност, остављање оружја поред себе, губитак воље, храбрости и одлучности. Употребљавана је муниција са осиромашеним ураном, чиме је изазвана трајна контаминација и еколошка катастрофа, јер му је период полураспада 4,5 милијарди година. Генерал Лазаревић је таксативно навео неколико датума, који су кључно утицали на исход рата, а своје излагање је завршио речима:

„Оно што се десило 9. априла улази практично у историју ратовања, јер смо променили и моју и одлуке виших командних инстанци. Изменили смо заповест за одбрану земље, коју сам већ издао, иако нисам добио заповест команданта Треће армије и начелника Штаба Врховне команде, што је у војној теорији преседан. У извештају са истуреног командног места Приштинског корпуса масним словима је било исписано: Борбени морај је на висини, границу ћемо одбранили по сваку цену! Тако смо без наређења донели одлуку да ћемо одсудно бранити Србију.“

Заједнички став говорника на трибини био је да је тих дана поред јунаштва, најзначајнији био висок морал, затим међусобно поверење и пожртвованост на свим нивоима – од војника до генерала.

Зато је и мото трибине био: „Мртве не бораваите, живе поштујте“.

Мр Александар Симоновски

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у априлу 2019. године

СВИ ЗАХТЕВИ РЕШЕНИ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 10. маја 2019. године, размотрио захтеве достављене у априлу 2019. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника
ОпОр Ужице ТМ: 31.000,00 – по члану 11.036,50 динара
ОпОр Ниш ЉС: 31.000,00 – по члану 11.845,06 динара
ОпОр Зајечар БТ: 31.000,00 – по члану 12.990,63 динара
ОпОр Вождовац ВС: 34.000,00 – по члану 11.130,40 динара
ОпОр Смедерево: 37.000,00 – по члану 9.162,88 динара
ОпОр Ваљево МА: 34.000,00 – по члану 9.011,25 динара
ОпОр Пирот ПЗ: 31.000,00 – по члану 9.959,86 динара
ОпОр Нови Сад ШМ: 31.000,00 – по члану 9.687,26 динара
ОпОр Звездара ББ: 31.000,00 – по члану 12.715,56 динара
ОпОр Шабац МП: 37.000,00 – по члану 6.788,42 динара
ОпОр Ваљево ЈП: 34.000,00 – по члану 10.769,51 динара
ОпОр Бела Црква КС: 34.000,00 – по члану 9.586,51 динара
ОпОр Крагујевац РД: 27.000,00 – по члану 12.777,00 динара
ОпОр Чачак ПВ: 31.000,00 – по члану 10.104,02 динара
ОпОр Зајечар ТМ: 31.000,00 – по члану 10.477,60 динара

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,
ОпОр Крагујевац СЗ: 20.000,00 – по члану 18.924,50 динара
ОпОр Звездара МГ: 12.000,00 – по члану 24.998,85 динара
ОпОр Смедерево ДУ: 10.000,00 – по члану 22.856,57 динара
ОпОр Нови Београд ММ: 15.000,00 – по члану 20.073,66 динара
ОпОр Смедерево СР: 20.000,00 – по члану 24.561,50 динара
Новчана средства ће бити уплаћена на текуће рачуне до 17. маја 2019. Године.

Захтеви који су достављени у априлу 2019. године су сви решени. Захтеви који буду достављени од 1. маја до 31. маја 2019. године биће решавани почетком јуна 2019. године.

Извршни одбор

За редовну седницу годишње Скупштине УВПС, одржане минулог 11. априла припремљен је извештај који су на располагању имали делегати. С обзиром на испољено интересовање за тај важан документ, извештај доносимо у целости.

Од седнице изборне Скупштине УВПС седмог сазива, статусни положај и легални интереси војних пензионера из области пензијског, инвалидског и здравственог осигурања, те стамбеног обезбеђења и социјално-хуманитарне заштите били су у центру укупне активности свих органа Удружења.

Кључни задаци из Програма, Статута и Плана рада УВПС реализовани су у мери објективних могућности и ингеренција Удружења. Ангажовање органа Удружења било је посебно усмерено према институцијама система, у циљу укидања већ донетих прописа као и престанка доношења нових одлука које урушавају правни и материјални положај војних пензионера.

Средином 2018. године завршен је циклус избора у УВПС на свим нивоима организовања. Новоизабрани органи и појединци дали су посебан допринос јачању и подизању акционог, организационог и функционалног јединства, што је био снажан импулс у раду и активностима Удружења.

Протеклу годину обележила су два значајна јубилеја: 25 година од оснивања и непрекидног рада Удружења и 100 година од завршетка Првог светског рата. Кроз све проведене активности, од месних организација, преко градских и општинских организација до Главног одбора УВПС и изузетно успеле Свечане академије, одржане 17. октобра 2018. на најбољи начин је показана снага и јединство Удружења, а у друштву је снажно афирмисана наша организација. УВПС се још једном легитимисало да је незаобилазни фактор на који све институције државе треба убудуће да рачунају у решавању проблема са којима се војнопензионерска популација суочава. Радује чињеница да су државни органи, а пре свега Министарство одбране са својим институцијама, препознали значај УВПС и низом мера допринели да се јубилеј обележи осмишљено и на достојан начин.

Размена искустава кроз међународну сарадњу

Остварена је интензивна конкретна и веома корисна међународна сарадња са сличним организацијама у Белорусији, Бугарској, Грчкој, Италији, Мађарској, Републици Српској, Румунији, Руској Федерацији, Северној Македонији, Турској и Црној Гори. Кроз размену искустава и начине деловања тих организација, уочавају се исти или слични проблеми са којима се они суочавају. Поред размене искустава, у непосредним контактима, подигнут је углед нашег удружења и на најбољи начин је промовисано одлучно опредељење за мир и успешну међународну сарадњу.

Руководиоци органа УВПС непрекидно су указивали државним и правосудним органима и покретали више различитих иницијатива, укључујући и две уставне иницијативе да се неправедни закон о умањењу пензија укине. Уставни суд Србије је нашу прву уставну иницијативу у вези са смањењем пензија одбацио, а по другој иницијативи, коју смо поднели у априлу 2016. го-

Извештај о раду УВПС од јуна 2018. до априла 2019. године

ДАЛЕКО ЈЕ ПЕНЗИОНЕРСКО СУНЦЕ

Почетком ове године плате у јавном сектору су повећане за још 10 одсто, а у овогодишњем буџету нису предвиђена средства за усклађивање пензија. Обећања да ће се пензије усклађивати у складу са растом бруто друштвеног производа, нису се остварила, па је тако војне пензионере захватило разочарење. Решењима државних органа о начину усклађивања пензија, урушен је системски закон о ПИО.

дине, и поред бројних ургенција, још увек није донео одлуку (у међувремену је Уставни суд Србије обуставио поступак изјашњавања, јер је закон укинут). Европски суд за људска права у Стразбуру процедурално не решава представке удружења и организација, већ само појединаца и то у случајевима када је претходно у потпуности испоштовано обраћање домаћем судству.

Доношењем закона о смањењу пензија пратило је и неодговарајуће њихово усклађивање. У периоду трајања закона до његовог укидања, пензије су усклађене за 7,75 одсто, а плате у јавном сектору су порасле за 17 одсто. Почетком ове године плате у јавном сектору су повећане за још 10 одсто, а у овогодишњем буџету нису предвиђена средства за усклађивање пензија. Обећања да ће се пензије усклађивати у складу са растом бруто друштвеног производа, нису се остварила, па је тако војне пензионере захватило разочарење. Решењима државних органа о начину усклађивања пензија, урушен је системски закон о ПИО.

Удружење ће се и даље залагати да се усклађивање пензија врши у складу са системским законом о ПИО, а не на основу воље било ког појединца или институције система. Од 2012. године до данас, веома је изражено заостајање војних пензија у односу на плате професионалних војних лица. Тренутно износи војних пензија у односу на плате професионалних војних лица су испод 65 одсто, што је за око 20 одсто мање у односу на негдашње законско решење. са тенденцијом све веће разлике. Код надлежних државних органа УВПС је покренуло иницијативу да се пензијско-инвалидско осигурање врати у систем социјално осигурања војних осигураника и да се одређивање и усклађивање војних пензија веже за плате професионалних војних лица.

Тренд урушавања војног здравства

Неке иницијативе појединих војних пензионера и адвокатских канцеларија иду ка томе да се покрену судски поступци за враћање закинутог дела пензије од 2014. до 2108. године и да се оствари право на усклађивање пензије од 2008 до 2104. године за 4,21 одсто. Што се разлике од 4,21 одсто тиче, по свему судећи процес је у правном смислу завршен јер су се и Устав-

ни суд Србије и Међународни суд за људска права изјаснили да то војним пензионерима не припада. Указујемо да је покретање поступка неприкосновено право сваког војног пензионера, али при одлучивању за такав корак треба имати на уму ризик да ли ће поступак да се добије и значи излагање великим трошковима који, ако се процес изгуби, не могу да се надокнаде.

Удружење војних пензионера Србије редовно прати активности државних и правосудних органа, па и неких неформалних група и удружења, па ће с тим у вези предузимати конкретне мере у заштити и остваривању права војних пензионера из области пензионског осигурања.

Тренд урушавања војног здравства, и поред сталног указивања УВПС надлежним органима, нажалост се и даље наставља. Здравствена заштита војних осигураника је оптерећена је неодговарајућим квалитетом пружених услуга, пре свега на примарном нивоу. Осим тога, дуго се чека на заказивање неких специјалистичких прегледа и специфичних дијагностичких процедура и на хируршке захвате. У војноздравственим установа и апотекама константан је проблем недостатка лекова и санитарског материјала. Све је чешћи случај да се, на пример, од десетак лекова за терапију у војној апотеци обезбеди 2-3, а да се за остатак медикамената осигуранци упућују на цивилне апотеке, чиме се трошкови за лекове увећавају и до 20 одсто.

Нерегулисани односи из уговора о пружању услуга цивилног здравства војним осигураницима у местима где нема санитарских органа такође усложњавају проблеме лечења војних пензионера. Стоматолошке услуге и превоз у хитним случајевима војних осигураника уговором нису регулисани. Током 2018. године УВПС је у више наврата, а и раније, код надлежних санитарских органа Министарства одбране и код Фонда за СОВО захтевало решење за наведене проблеме. Удружење инсистира да се што пре иновирају уговори са цивилним здравством, у складу са новонасталим проблемима и потребама.

Припрема Закона о здравственом осигурању и здравственој заштити војних осигураника траје више од три године, због чега се многи проблеми не решавају и по многим питањима војним осигураницима су права умањена. Током више од пет година, трошкови боловања професионал-

Са седнице овогодишње Скупштине у Дому ВС у Београду

них војних лица до 30 дана исплаћивани су из средстава која се издавају за здравствено осигурање. Приходи од лечења цивилних осигураника се враћају Министарству одбране само у износу од око 50 одсто, чиме се смањују могућности војног здравства.

Започети процес увођења електронских картица и издавања рецепата је прекинут, тако да је војно здравство дошло у ситуацију да није компатибилно са цивилним здравством. Због тога су настали проблеми у издавању рецепата војним осигураницима у цивилним здравственим установама.

Такође је дошло до застоја у изградњи геронтолошког центра за војне осигуранике на Карабурми. Удружење се залаже да се радови убрзају и да се центар што пре стави у функцију.

Невесела стамбена ситуација

У периоду између две скупштине стање у погледу стамбеног обезбеђења војних пензионера није побољшано. И даље је веома алармантно и неизвесно када ће више од 8.500 корисника војне пензије решити своје стамбено питање, и када ће се једном броју стамбених интересената решити агонија чекања на кров над главом дужа од 25 година. Најављена стамбена изградња за припаднике безбедносног сектора је на самом почетку, тако да се очекивања и најаве не остварују. Због тога УВПС апелује да надлежни државни органи предузму све потребне мере да се процес убрза и тако остваре амбициозни планови станоградње.

УВПС је упутило бројне примедбе на нацрт новог правилника о стамбеном обезбеђењу. Међутим, правилник и поред најаве да ће бити донет до краја 2018. године, још није усвојен, нити је познато шта је од достављених предлога и примедби Удружења прихваћено.

Значајну активност Удружење је усмерило на сагледавање стања социјално најугроженијих породица наших чланова. Посебна брига општинских и градских организација је вођена према социјално најугроженијим категоријама корисника војне пензије, затим према непокретним пензи-

онерима, тешко болесним и здравствено угроженим члановима. Од јуна 2018. до марта 2019. године једнократну новчану помоћ примило је 174 војна пензионера у износу 4.321.300 динара, што просечно износи 25.000 динара по једном кориснику помоћи. Скупштини УВПС ће бити предложена измена Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи, којом ће војним пензионерима који по издржавању члану имају мање од 13 бодова (10.040 динара) бити омогућено да ту помоћ добијају сваке године.

Удружење за пружање једнократне социјалне и хуманитарне помоћи располаже скромним финансијским средствима. Крајем прошле године покренута је иницијатива, а на томе ће се инсистирати, да се та помоћ додељује из буџета Фонда за СОВО. До тада ће УВПС наставити са пружањем помоћи угроженим члановима, што је од изузетног значаја за унутрашње јединство организације.

Према досадашњим сазнањима, једино смо удружење које константно води рачуна о социјалном и хуманитарном положају чланова. Свакога месеца решавају се сви приспели захтеви за помоћ члановима са ниским примањима по члану домаћинства, па ту активност треба наставити.

Повећати пријем нових чланова

Од 1. јуна 2018. до 1. марта 2019. године у редове УВПС примљено је 146 нових чланова, а истуило је њих 39, што чини 27 одсто у односу на број примљених. Неопходно је да се води стална акција за пријем нових чланова, а нарочито из категорије млађих пензионера, то јест оних до 70 година живота. Указујемо на сталан одлив чланова Удружења по основу морталитета. Акција пријема нових чланова мора бити добро осмишљена, уз обавезу да се контактира сваки потенцијални члан.

Крајем 2018. године, на седници Главног одбора Скупштине УВПС, донета је одлука о формирању Комисије за реорганизацију УВПС, са циљем провере организационог и функционалног устројства Удружења. Практично то тело током 2019. године ће предложити правце даљег орга-

низовања и деловања и с тим у вези прилагођавање Програма и Статута новим променама и захтевима.

Систем информисања чланова остварује се путем интерног информисања, Сајта УВПС и гласила „Војни ветеран“. Анализе указују да су члановима благовремено пружене потребне информације од значаја за њихову активност. Информације са Сајта УВПС све чешће користе масовни медији као извор референтних података и чињеница. У том смислу предњачи дневни лист „Политика“, чијој редакцији одаје мо дужно признање. Штампане „Војног ветерана“ значајно је финансијско оптерећење за УВПС. Потребно је да месни, општински и градски одбори учине све да повећају број претплатника. Лист је иначе препознат у систему одбране као гласило од значаја за војне пензионере.

Удружење је своје финансијске законске обавезе извршавало у потпуности. Сви рачуни за набављена материјална средства и услуге су плаћени у задатим роковима и није било затезних камата. На све накнаде које су исплаћиване, а подлежу опорезивању, благовремено су обрачунати и плаћени порези и доприноси. У предвиђеном року је сачињен финансијски извештај Удружења и достављен Агенцији за привредне регистре и Пореској управи.

Правци даљег деловања

1. Од надлежних државних органа захтевати да се покренута иницијатива да се пензијско-инвалидско осигурање војних пензионера врати у систем социјалног осигурања војних осигураника и да се убудуће усклађивање војних пензија веже за плате професионалних војних лица.

2. Пратити активности правосудних органа о евентуалном враћању закинутог дела пензија по Закону о привременом уређивању начина исплате пензија од 2014. до октобра 2018. године и предузимати конкретне мере на заштити и остваривању права из те области.

3. Инсистирати преко Министарства одбране и Владе Р. Србије да се хитно донесе Закон о здравственом осигурању и здравственој заштити војних осигураника.

Захтевати да се здравствене услуге и снабдевеност лековима и санитетским материјалом доведу на ниво прописаних потреба војних осигураника.

4. Инсистирати да се регулативом о стамбеном обезбеђењу испоштује време чекања на стан и да се увећа проценат доделе станова војним пензионерима.

5. Пратити стање код социјално најугроженијих чланова УВПС и правовремено пружати материјалну и другу помоћ. Истрајати у иницијативи да се социјално-хуманитарна помоћ додељује из буџета Фонда за СОВО.

6. Реорганизацији УВПС посветити нарочиту пажњу, на чему треба да ради посебно формирана комисија. При томе имати у виду да стечена искуства у досадашњем 25 година дугом деловању УВПС буду преточена у нова решења. Размотри-ти нормативна акта и с тим у вези предложити одговарајуће промене, како би Удружење наставило рад у бољој организацији и условима.

Приредио
3. Пешић

Седница годишње Скупштине новобеоградских војних пензионера

БЕЗ УСТУПАКА У БОРБИ ЗА ЗАКИНУТА ПРАВА

Нама је изгледа суђено да кроз читав период постојања организације водимо борбу за примену законом утврђена права.

Државни органи хоће да нас саслушају по свим питањима која тиште војне пензионере, али у пракси не видимо значајне помаке у њиховом решавању, нагласио је Божидар Бабић, председник општинске организације УВПС.

У Великој сали Скупштине општине Нови Београд 24. априла одржана је редовна годишња Скупштина Општинске организације УВПС. Том скупу присуствовали су председник УВПС Љубомир Драгањац, члан Скупштине и Главног одбора УВПС Марко Неговановић, заменик Управника ВМЦ Нови Београд потпуковник др Вељко Кукобат, управник амбуланте Бежанијска Коса др Асја Поповић и други гости. Извештај о раду у минулих дванаест месеци поднео је председник Општинског одбора (ОпОд) Божидар Бабић.

Два су најбитнија правца нашег деловања у овом периоду: један на доследном залагању да се кључни задаци УВПС, реализују у мери колике су могућности и ингеренције Удружења и општинске организације (ОпОр). Наше удружење не може да решава проблеме који се односе на обавезу државних органа, али има обавезу сталног рада према државним органима, да захтева и предлаже да се проблеми решавају. Друга конкретна обавеза је рад органа у нашој ОпОр у оквиру обавеза које има организација. То се првенствено односи на праћење и побољшање организацијске структуре и функционисање ОпОр и првенствено усмеравање чланства како да остварују своја права. Баш ту, у ОпОр и месним организацијама (МОр), покрећу се многи оправдани захтеви за решавање проблема а с друге стране, пружа се помоћ у мери колико је то могуће. У том смислу крајем 2017. године направили смо крупан корак на сагледавању целокупног стања у ОпОр, које је неколико година било запустено. Договорили смо се како треба изаћи из тог стања и данас можемо са сигурношћу рећи да смо у том погледу учинили заиста много. После једногodiшњег искуства оценили смо да тај процес треба и даље стално дограђивати, јер на то утичу многобројни негативни чиниоци. За сада успостављену организацију не би требало мењати, осим у функционалном смислу, казао је Бабић.

Одбрана стечених права

У наставку излагања председника новобеоградских пензионера напоменуто је да су оба правца деловања органа имала за циљ, а то је и данас случај, да јачају јединство и уверење да су се војни пензионери удружили да би бранили стечена права, захтевајући од државних органа да поступају по закону, да им обезбеде стечена права, а не да их ускраћују.

Нажалост, већ неколико година боримо

Председник Општинског одбора (ОпОд) Божидар Бабић.

се за наша права, а држава која треба да нас штити, то изгледа заборавља, па не решава или то чини углавном на штету војних пензионера.

Статусна права и наши интереси из области пензијског, инвалидског и здравственог обезбеђења, као и основног предуслова за нормалан живот и рад стамбеног обезбеђења наших пензионера, увек су били и биће основна питања којима се баве органи УВПС, па тиме и органи наше ОпОр.

Неспорно је доказано у пракси нашег рада да је УВПС једини легални представник војних пензионера, па ћу по ко зна који пут поновити оно што сви треба да знамо и осећамо: шта би нам се све догодило да немамо Удружење? Имали смо изборе на свим нивоима прошле године и обележили 25 година нашег Удружења и ОпОр. Не треба да вас подсећам на пређени пут и постигнуте резултате. Желим, као члан Удружења, да заједно са нама уложимо заједно напоре да штитимо и у оквиру законских права, остварујемо оно што нам се неоправдано укида или смањује. Нама је изгледа суђено да кроз читав период нашег постојања водимо борбу за примену законом утврђена права. У неким активностима смо успели, па нећемо стати ни у захтевима за решавање нових проблема. Државни органи хоће да нас саслушају по свим питањима која тиште војне пензионере, али у пракси не видимо значајне помаке у њиховом решавању, нагласио је Бабић.

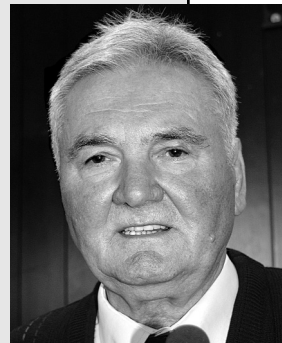
Чини се да државни органи у односу на захтеве за решавање проблема немају праве одговоре за оправдане захтеве, тражећи углавном разлоге да војни пензионери немају право или једноставно ћуте!

Борили смо се последње четири године да се укине Закон о привременом утвр-

Председник УВПС
Љубомир Драгањац

ПЕНЗИЈЕ ВРАТИТИ У ФОНД ЗА СОВО

Обраћајући се скупу председник УВПС Љубомир Драгањац захвалио је Божидару Бабићу, Симеону Туманову, члановима ОпОд и председницима месних организација на организационим променама које су учиниле да се активности војних пензионера одвијају на повољан начин.

Драгањац је нагласио да су четворогодишњом применом закона војни пензионери осиромашени, да је ред да држава врати оно што је узела, те да је то и био главни мотив обраћања делегата Скупштине УВПС премијерки Србије Ани Брнабић. У том периоду су пензије увећане за само 7,7 одсто, а плате запослених у јавном сектору порасле су и до 27 одсто.

Посебно се осврнуо на Уставни суд Србије који се две и по године није изјашњавао по поднетим уставним иницијативама, што је произвело велико незадовољство у редовима војних пензионера.

Систем у којем су војне пензије, како је казао Драгањац, биле у Фонду за СОВО био је најправеднији, јер су четири деценије редовно усклађиване са платама активних војних лица, да би неразумном одлуком пребачене у РФ ПИО. У актуелно време војни пензионери истог чина, платне групе и осталих идентичних елемената имају различиту висину пензија, што се може исправити само враћањем пензија у Фонд за СОВО.

Драгањац је говорио и о проблемима у војном здравству који се све више гомилају, те да су војни пензионери често незадовољни услугама које пружа војно здравство. Споменуто је магнетну резонанцу, на чије монтаже на ВМА се чекало више од две године и да здравствене установе нису попуњене потребним бројем лекара, медицинским сестрама и другим здравственим радницима.

ђивању начина исплате пензија, који је обухватио скоро целу структуру војних пензионера, али држава није имала слуха све док то они сами нису одлучили. На сва звона су објављивали како су повећане пензије, а у ствари су само враћене на ниво по закону и повећане онима који нису обухваћени обавезама по овом закону. Оправдано нисмо задовољни таквим решењем, јер се руши постојећи систем ПИО Србије. Оспорава нам се право - додуше не отворено, али нерешавањем уставних појединачних жалби, тј. ћутањем, у ствари добијамо одговор. Све то изазива поново, по ко зна који пут, лавину појединачних ту-

жби са неизвесним исходом, али не и малим трошковима.

Државним органима (конкретно Министарству одбране) презентовали смо наше проблеме по свим статутним питањима и конкретно предлагали могућа решења на која смо вербално добијали позитивне одговоре, а знамо како се то реализује у пракси. Министар је више пута изјављивао да се о сваком припаднику у области одбране мора бринути током читавог живота. А је ли то тако, кад су у питању војни пензионери? Није!

Кључно питање које је требало макар покренути са мртве тачке у Министарству одбране на захтев Удружења да се војни пензионери у погледу пензијског и инвалидског осигурања врате у систем одбране, није до сада нико разматрао, а било је неких уверавања да ће се на томе радити.

Ко кочи Закон о војном здравству

Ми најбоље знамо које је негативне последице донело једнострано решење да се војни пензионери, просто речено, изабаци из Закона о Војсци Србије. Назначићу само неке: пензије се не усклађују са платама професионалних припадника Војске Србије, па настају огромне разлике. Велике су разлике у пензијама лица истог чина, а различитог времена пензионисања и др, навео је Бабић.

Нажалост, тамо где се сматрало да ће Министарство одбране регулисати најбоље и најпотребније услове - здравствено обезбеђење јављају се многобројни проблеми.

-Ми, нажалост, још немамо усвојен Закон о здравственом осигурању војних осигураника, јер се државни органи препуца-

Рекли су...

ОЧИГЛЕДНО ГОМИЛАЊЕ ПРОБЛЕМА

Симеон Туманов је своје излагање посветио информисању чланова, посматраном кроз призму „Војног ветерана“. То гласило пружа довољно материјала и чињеница за мобилизацију чланова и даје смернице за свакодневне активности војних пензионера.

„Војни ветеран“, како је казао Туманов препознат је у систему одбране као гласило које редовно информисе војне пензионере о свему значајном што треба да знају. Нагласио је да је недовољан број претплатника и да треба учинити све како би се број штампаних примерака повећао.

Бранко Петковић о све већим проблемима који се односе на војно здравство. Почео је од чињенице да цивилно здравство више не барата папирнатим рецептима, већ оним електронским, а да војно здравство није пронашло начин да пређе на савременији облик издавања рецепата. Лекова у војним апотекама нема, па се оверавају рецепти с којима се набављају лекови у цивилним апотекама, што је скупље од 15 до 20 одсто и поставио питање коме је то у интересу.

Војни пензионери не могу, као цивили, да за редовне терапије добију лекове за два месеца, па се непотребно стварају редови код изабраног лекара, што резултира помањкањем времена за прегледе оболелих и савете лекара. Навео је да се на поједине дијагностичке процедуре на ВМА и даље чека више месеци и да за поједине лабораторијске анализе недостају реагенси.

Петковић се заложио за хитно успостављање патронажне службе, јер је популација војних пензионера све старија и да је све већи број не-

покретних.

Бранко Бакић је упозорио да се у војном здравству ради по закону из прошлог века, залажући се да се што пре усвоји предложени закон. Говорећи о предстојећем прегледу деловања организације, он се заложио да на унутрашњем плану треба извршити доградњу организације, а на спољњем нивоу треба тражити партнера за окрупњавање организације, при чему не сме да се угрози самосталност УВПС.

Бакић се заложио да се у наредном периоду донесе Правилник о међународној сарадњи, како би та активност била профилсана у складу са потребама УВПС.

Милан Калчић је говорио о начинима да се учине напори како би се повећао број чланова. У општини Нови Београд живи око 9.000 војних пензионера, њих 5.000 су чланови организације, а осталих 4.000 није обухваћено активностима УВПС. Понудио је више начина да се привуку војни пензионери, о чему ћемо у идућем броју објавити посебан текст. Посебан проблем је чињеница да војни пензионери имају све више година, па треба отворити врата млађим члановима.

Калчић се заложио да се код Министарства одбране поново ургира да се слободне просторије у зградама доделе војним пензионерима, како би се у њима састајали, размењивали мишљења и удруживали у спровођењу разгранатих активности.

Заменик управника ВМЦ нови Београд потпуковник др Жељко Кукобат казао је да је некада ВМЦ представљао ВМА у малом, јер је располагао довољним бројем специјалиста. Данас, на пример, нема уролога, мада је изражена потреба, а неки стручњаци морају да одлазе на ВМЦ Карабурма где учествују у обављању систематских прегледа. Лекари дежурају у другим здравственим установама, па су често капацитети недовољни за прихват војних осигураника.

вају како се коме свиђа, што доводи до одлагања решавања у недоглед. Питамо се коме је то у интересу. Ми смо небројено пута тражили да се то реши и у томе ћемо до краја бити упорни.

Стално реагујемо и обавештавамо здравствене установе и њихове руководиоце о здравственим проблемима са којима се конкретно сусрећемо у пружању здравствених услуга, а добијамо одговоре који не решавају наше проблеме када нам треба здравствена помоћ. Истичу проблем непопуњености лекарима, медицинским сестрама, санитарским материјалним средствима, лековима и др. Прихватимо да у војном здравству има организацијских и других проблема, али то не решава сталне и неодложне свакодневне потребе за пружање здравствених услуга војним осигураницима. Та питања треба да решавају они који примају за то плату, а војни пензионери очекују пружање неопходне помоћи која се не може одлагати. На које тешкоће појединачно наилазимо у пружању здравствених услуга у

војним здравственим установама, о томе би могло да се пише много, али побољшања здравствених услуга неће бити ако се проблеми не решавају.

Слично је и са решавањем стамбених проблема наших пензионера. Честим изменама правилника, уместо да се повољније решава стамбени проблем, он се даље усложњава. Укључивањем нових структура са правом на стан, тај проблем је још већи без обзира на најаве брже градње. Колико времена треба да пензионери са 20 – 30 година чекања на стан, коначно осете топлину дома са својом породицом? Све се обећава, али до решења врло споро долази. Чинимо све што је могуће у оквиру УВПС да се изборимо за праведнија и бржа решења, казао је Бабић.

Бројни су проблеми из социјално-хуманитарне области код чланова УВПС, чији се број за пружање помоћи повећава. Удружење и Општински одбор, у недостатку државне регулативе, пружају подршку давањем дела чланарине.

Новац за Геронтолошки центар отишао на другу страну

Више пута је истакнуто да ће на Карабурми бити одвојен део за Геронтолошки центар, а то још није учињено.

—И замислите што су нам надлежни одговорили: новац за то је утрошен за друге задатке. Ми најбоље знамо колико појединим изнемоглим и усамљеним људима треба помоћи. Пружамо им колико можемо, али је све то мало у односу на потребе све већег броја тих лица.

У свим напорима које чини УВПС по питањима о којима је било речи, велики допринос, као најбројнија општинска организација дала је и наша организација. Ми смо у 2018. годину ушли са новом унутрашњом организацијом. Током године пратили смо и утицали на њено функционисање, са искључивим циљем да одговори потребама чланства. Одржали смо две важне седнице Скупштине - изборну и ону другу посвећену обележавању великог јубилеја УВПС (25 година успешног рада). У месним организацијама и општинској организацији демонстриран је висок степен јединства наше организације и жеља да се даље доприноси њеном јачању. Био сам на седницама скупштина месних организација и лично се уверио да људи слободно постављају питања, да говоре о проблемима и о томе шта би требало да ради. Удружење нам је потребно да расправљамо о свим проблемима и да тражимо решења која можемо да припремимо и да са највишим органима УВПС усагласимо решења која треба да регулишу државни органи.

На крају једногодишњег искуства у функционисању наше ОпОр, дошли смо до закључка, да смо успешно превазишли наслеђене проблеме како у организацијском тако и у функционалном смислу. ОпОд је тежиште свога рада усмерио на активности месних организација, па је у већем делу врло успешан рад наше организације. Неке целине које су и раније биле недовољно заинтересоване за рад, покушавамо да укључимо активности, јер је то у њиховом интересу, односно у интересу чланства због којих и постоји Удружење.

Договорили смо се да радимо на пријему нових чланова, што је дугорочан задатак свих органа. Неке целине које су веома важан чинилац у наступу према државним органима. У току прошле године реализовали смо добре организоване излете и дружења са другим ОпОр (ГрОр Нови Сад) што је наишло на одобравање чланства, па у том правцу треба да наставити.

Потребно је више предлога месних одбора за дружења као што су: посете институцијама културе у Београду, сусрети са другим ОпОр, излети у природу и друго, што ће ОпОд подржати и делом за то обезбедити финансијска средства.

Покушаји стварања услова за окупљање војних пензионера у просторијама које су у надлежности Министарства одбране, до сада нису учинили помаке у решавању. Понављаћемо те захтеве све док нам се не изађе у сусрет.

Наставићемо упорно залагање преко УВПС да се ових неколико крупних задатака, коначно почну решавати онако како очекујемо. Будите сигурни да ћемо у органима наше ОпОр и даље давати пуни допринос тражењу решења за укупно побољшање статуса војних пензионера, закључио је Божидар Бабић.

Редовна седница годишње Скупштине војних пензионера Врачара

ОБЕЛЕЖЕНО 15 ГОДИНАС РАДА

Пре деценију и по, приликом оснивања, организација на Врачару имала је више од 700 чланова од око 1200 корисника војне пензије. Сада их је, према последњим подацима, око 240, а укупан број корисника војне пензије је мањи од 400

У просторијама пензионера градске општина Врачар на Црвеном крсту у Београду, 11. маја одржана је седница 11. редовне годишње Скупштине војних пензионера са Врачара. Иако најстарија војно-пензионерске општинска организација по структури чланства, а најмлађа по трајању (основана пре 15 година), ова организација се успешно бори и опстаје упркос бројним изазовима.

У маленој сали коју су Врачарци добили на коришћење суботом од Општине Врачар, након иселења из просторија Месне заједнице „Цветни трг“, у којој се сада налази Геронтолошки центар Врачара, окупиле се тридесетак војних пензионера и њихових гостију. Да одрже редовну седницу годишње Скупштине и свечано обележе петнаестогодишњицу оснивања Општинске организације УВПС Врачара.

Скупштину је отворио председник општинског одбора Угљеша Гвозден, а на самом почетку одата је почаст преминулим пензионерима са Врачара, међу којима и недавно преминулом генералу у пензији Стаменку Николићу.

У свом извештају о раду општинске организације на Врачару, Гвозден је између осталог изнео:

„Општинска организација УВП Врачар основана је 25. марта 2004. године. Ове године обележавамо 15 година од оснивања општинске организације и желимо да тај мали јубилеј обележимо радно и свечано. Ово је и прилика да се са пијететом сетимо нашег ранијег председника Ивана Флегара и Уроша Крстуловића, који нису више међу нама и који су уложили велики труд да наша организација на Врачару отпочне са ра-

дом. Велико хвала за све што су учинили и нека почивају у миру!

Пре 15 година, приликом оснивања, наша организација на Врачару имала је више од 700 чланова од око 1200 корисника војне пензије. Сада нас је, према последњим подацима, око 240, а укупан број корисника је мањи од 400.

Неповољна старосна структура чланова

Бројне су неповољне околности које су утицале на наш рад. Навешћу само неке на које објективно нисмо могли да утичемо: неповољна старосна структура и здравствено стање чланова, преко половине корисника војне пензије су породични пензионери, нема прилива нових корисника војне пензије на нашу општину, у августу 2017. године остали смо без канцеларије у МЗ у улици Проте Матеје и пресељени овде у Сазонову 119, где су лоши услови за рад.

Почетком године добили смо ове просторије на коришћење суботом (захваљујући разумевању људи из Општине Врачар), а прате нас недовољна активност и заинтересованост чланства за рад ОпОд, релативно мала финансијских средстава на располагању ОпОд.

Све ове околности су лимитирале постижање бољих резултата и утицале да у доброј мери опадне интерес војно-пензионерске популације на Врачару за наше Удружење.

И поред свега реченог, ипак смо понешто и радили у протеклом периоду, а на вама је да оцените да ли је то било довољно.

Тежишно смо се ангажовали на остваривању закључака које смо усвојили на прет-

ходној седници Скупштине, а и на реализовању текућих задатака из годишњег плана рада и задатака добијених од Главног одбора УВПС.

У складу са нашим ограниченим могућностима обилазили смо и пружали помоћ нашим члановима којима је она потребна. Број болесних, тешко покретних и непокретних је све већи, а наше могућности да их обиђемо и да им помогнемо су све мање. Недостаје нам и поуздана евиденција чланова који су угрожени и којима је помоћ потребна.

У протекле три године није било захтева за коришћење средстава солидарности, иако је за претпоставити да има угрожених који вероватно испуњавају услове из Правилника, рекао је Гвозден.

На Скупштини УВПС, како су обавештени Врачарци, измењен је и допуњен Правилник о социјалној и хуманитарној помоћи. На помоћ се може рачунати једном у календарској години, уколико приход по издржаваном члану домаћинства не прелази 13 бодова, односно 10.040,00 динара.

Дружења војних пензионера Врачара се одвија средом од 12 - 14 часова у просторијама Геронтолошког центра у Проте Матеје 36 и суботом од 12 - 14 часова у овим просторијама. Та дружења су доста посећена и чине се покушаји да се обогате новим садржајима, али још увек долазе углавном иста лица. Тада се могу добити најновије информације од интереса за војне пензионере, може се прелистати „Војни ветеран“, изнети предлози, сугестије, примедбе, затражити помоћ или, што је једнако важно, обавестити коме је помоћ потребна... Може се попити чај, кафа и провести време у добром расположењу и дружењу са позитивним и добронамерним људима.

Истакнутим члановима додељене захвалнице

Од 2010. године, организовано је неколико излета. Војни пензионери Врачара су походили Фрушку Гору и Петроварадин, Комсмај, Бранковину, Ваљево, Сремску Митровицу, Засавицу и Моравић, Цер, Текериш и Шабач, Сомбор и Апатин. Са колегама са Палилуле били су у Панчеву и у Качареву на сланинијади. Од прошле године Општина Врачар организује излете за пензионере, где се укључује и један број војних пензионера. За излете је смањено интересовање, па се тешко окупља група за један минибус (18-20 лица) што је најрационалније. Зато се користе друге могућности одласка на излете и дружење (приватни аутомобили, викендице и слично).

Са Удружењем бораца НОР-а Врачара организовано је обележавање значајних датума из НОР-а: ослобођење Београда, Дана победе над фашизмом, полагање цвећа код бисте Нади Пурић, 20-годишњица бомбардовања НАТО-а. Сваке године скромно се обележава 8. март, војни пензионери се традиционално се окупљају пред Нову годину...

Што се „Војног ветерана“, тиче од ове године за наше чланство смо наручили 19 примерака, то плаћамо са нашег рачуна и делимо бесплатно чланству. „Ветеран“ у потпуности задовољава наше потребе информисања о активностима Удружења и о осталим проблемима војно-пензионерске популације. Ту је и сајт Удружења на адреси: www.uvps.rs

На крају и овом приликом желим да

Са 56. међународног конгреса подморничара

ЕЛИТА У БЕОГРАДУ

Чланови удружења „Подморничар“ достојанствено представили своју негдашњу Ратну морнарицу, Београд и Србију

У Београду је од 21. до 26. маја 2019. године, у организацији Удружења грађана „Подморничар“, одржан 56. међународни конгрес подморничара уз учешће 23 земље са 205 делегата: Аргентине (3), Аустралије (7), Канаде (2), Хрватске (7), Француске (2), Немачке (4), Грчке (4), Мађарске (1), Индије (10), Израела (5), Италије (2), Црне Горе (6), Холандије (2), Норвешке (5), Пољске (2), Русије (33) Србије (54), Јужне Кореје (2), Шведске (9), Турске (19), Украјине (9), Велике Британије (11) и САД (6). Покровитељ 56. међународног конгреса подморничара је био председник Републике Србије Александар Вучић.

Подморнички ветерани целог света негују и развијају ову традицију већ више од пола века, сваке године у другој земљи. Кандидатура за организацију конгреса истиче се три године унапред. Одлука се доноси већином гласова шефова делегација. За 2022. годину кандидатуру су истакле Црна Гора и Немачка.

Оваком традицијом истиче се специфичност, значај и карактер људи припадника подморничке професије. Наиме, није познато да ветерани неке друге војне професије било где у свету одржавају овакве контакте или на сличан начин негују традицију службе којој су припадали за радног века.

Богат историјско-културно-туристички програм Конгреса укључио је, између осталог, обилазак Београда, (Војног музеја, Калемегдана, Авале, Храма Светог Саве), посету Сремским Карловцима, обилазак Петроварадинске тврђаве, сађење дрвета у Парку пријатељства, спуштање венца у Дунав уз одавање поште жртвама рата.

Размена искустава, литературе, разних подморничких успомена, као и најновијих сазнања о трендовима развоја подморничке важни су садржаји Конгреса.

А промоција богате историје Србије (укључујући њену историјску улогу у стварању и развоју југословенског подморничарства), културе, традиције и нашег гостопримства основни су циљеви организатора.

Званично Конгрес је отворен 22. маја 2019. године у Дому Гарде Војске Србије.

После Химне Србије, на енглеском језику, скупу је добродошлицу пожеleo председник Организационог одбора пуковник у пензији Милан Комар, а кратку историју нашег подморничарства изложио је Слободан Живанић. У име Министарства одбране и Војске Србије скуп је поздравио капетан бојног брода Андрија Андрић, командант Речне флотиле Војске Србије.

На Петроварадинској тврђави подморничарима се обратио заменик градоначелника Новог Сада Срђан Кнежевић речима:

„Добро дошли у Нови Сад који отворено пружа руке свима и поносни је носилац титула Омладинска престоница Европе за

На Петроварадинској тврђави

(Фото: НСУЖИВО, 23. мај 2019.)

2019. годину и Евроска престоница културе за 2021. годину...

У Сремским Карловцима посећени су објекти Српске православне цркве, Гимназија и Винарија „Бајило“.

Трећег дана учесници скупа посетили су Меморијални центар „Јосип Броз Тито“, Храм Светог Саве и Парк пријатељства. Увече је отворена изложба карикатура на тему подморничарства и проглашени награђени, а после тога је уследила церемонија затварања. Последњег дана посећена је Авала и Споменик незаном јунаку.

„Подморничар“ је ове године увео једну новину – у сарадњи са Удружењем карикатуриста Србије организовао је међународни конкурс карикатура на тему подморничарства. Одазвало се више од 300 карикатуриста из целог света. 120 њихових најбољих радова ушло је у штампани каталог конкурса који добија сваки учесник Конгреса. Домаћин је предао статуу Конгреса делегацији Шведске која је домаћин 57. међународног конгреса подморничара, идуће године, у Малмеу.

Бошко Антић

посебно истакнем потребу јачања јединства нашег Удружења, као аутентичног заштитника интереса целокупне војно-пензионерске популације и да спречимо поделе и осипање нашег чланства“.

Учеснике Скупштине је поздравио и кратко информисао председник УВПС Љубомир Драгањац, који је говорио о систематском урушавању права војних пензионера и посебно истакао проблеме са којима се пензионери сусрећу у остваривању здравствене заштите.

Поводом петнаестогодишњице Општи

нске организације УВПС Врачара, истакнутим члановима додељене су Захвалнице: Марку Неговановићу, Менки Гвоздић, Радету Јовићу, Радмили Шошић, Живку Алавањи, Катарини Мијатовић и Јови Ђукићу, као и СУБНОР-у Врачара и Слободану Ребићу, из општинске организације цивилних пензионера Врачара.

Након усвојених закључака са Скупштине, присутни чланови и гости су наставили дружење уз скромно послужење.

У. Г.

У Крушевцу обележен Дан Војске Србије

ОПШТЕНАРОДНА СВЕЧАНОСТ

У касарни „Цар Лазар“ у Крушевцу је 23. априла обележен је Дан Војске Србије. Том приликом организован је и тактичко-технички збор припадника Гарнизона Крушеваца.

Свечаност је почела полагањем цвећа на Споменик косовским јунацима. Венце су положили припадници Војске Србије са командантом гарнизона, пуковником Радетом Рњаковићем на челу. У име града венце су положили градоначелница Јасмина Палуровић и председник Скупштине Живојин Милорадовић, а у име Расинског управног округа – начелник Бранислав Весић.

Делегацију Удружења војних пензионера Србије чинили су председник ГрОд Душан Самарџић, председница здравствене комисије Др Милка Јовановић и секретар ГрОд Горан Мишковић.

Од јединица Војске Србије у строју су се налазили припадници Команде за развој Расинске бригаде, Центара АБХО из састава Команде за обуку, Центара за обуку логистике и 246. батаљона АБХО из састава Копнене војске.

Поред припадника Војске Србије из гарнизона Крушевац, свечаности су присуствовали органи локалне самоуправе,

привредних и културних друштава, представници Удружења, војних пензионера, СУБНОР-а, Организације РВС, српске православне цркве, породице погинулих припадника Војске Србије, бројни гости и званице, а у име претпостављене команде – командант Команде за обуку генерал - потпуковник Ђокица Петровић.

Државну заставу Републике Србије затим су пронели припадници заставног вода састављеног од најбољих официра, подофицира и професионалних војника свих јединица Гарнизона Крушевац. Након поздрава заставе интонирана је химна Републике Србије и одата пошта погинулим и преминулим припадницима ВС.

Скупу се затим обратио командант Гарнизона Крушевац пуковник Раде Рњаковић: „Про-

слава Дана Војске Србије потврђује да негујемо најсветлије традиције наше војске. Војска изникла из сељачког бунта против вишевековне муке од туђинског јарма, остала је судбински везана за свој народ у свим ратовима за очување тешко стечене слободе и независности. А таквих ратова је било и превише у нашој модерној историји.

Дан Војске Србије испуњавају тренуци када се радујемо успесима наших припадника и успесима наших јединица, али и дан када треба да се сетимо свих оних који су дали свој живот за слободу и част отаџбине. И њима смо вечно захвални.“

Прочитана је наредба о унапређивању у виши чин одређеног броја официра и подофицира и додељене стимулативне мере припадницима ВС који су постигли најбоље резултате у

унапређивању функционалних и оперативних способности својих састава у периоду између два празника.

У кругу касарне на десетак радних тачака, организован је тактичко-технички збор, где је приказан део наоружања и опреме Војске Србије, а КУД „Чарапани“ и ученици Основне школе „Јован Јовановић Змај“, глумач крушевачког позоришта Предраг Миленковић и Културни центар Крушевац, извели су пригодан програм.

За ученике основношколског узраста, био је расписан наградни литерарни конкурс „Писмо војнику“ и ликовни „Војник Војске Србије – мој војник.“ Најбоље радове пуковник Раде Рњаковић наградио је дипломама и захвалницама.

Мр А. Симоновски

Пироћанци обележили Дан победе

ОДАТА ПОШТА ПАЛИМ БОРЦИМА

У организацији градског одбора СУБНОР-а, у Пироту је обележен Дан победе над фашизмом.

Тим поводом је одржан скуп грађана пред бистом првоборца Предрага Бошковића Павла, у центру града, где је одата пошта палим у НОР-у од 1941. до 1945. године, а затим су бројне делегације из града, представници градских и власти Пиротског Управног одбора, СУБНОР-а Пирот, организације РВС и Градске организације удружења војних пензионера положили цвеће на бисту Предрага Бошковића.

О 9. мају присутнима је говорио Пецо Тодоровски, председник Градског одбора СУБНОР-а Пирот. Он се посебно осврнуо на развој народноослободилачког покрета на локалном нивоу, односно развој НОБ-а на подручју горњег Понишавља и масовног отпора Пироћанаца против окупатора фаши-

стичке бугарске армије као и развој НОБ-а и стварању прве јединице Народноослободилачке војске у горњем Понишављу, на простору Лужнице.

О развоју народноослободилачке борбе,

али и значају 9. маја, присутним је говорио и професор историје пиротске гимназије Владица Тошић. Био је то у ствари прави час историје пред бистом првоборца.

С. Панакијевски

У Шапцу обележен Дан победе

ПОЧАСТ ЖРТВАМА ФАШИЗМА

Народ Србије, од када се зна, водио је многе ослободилачке ратове. У свим тим ратовима истицали су се многи појединци, па и целе јединице и за слободу дали своје животе. Свима њима, на разне начине, кроз историју и данас одајемо заслужену захвалност. Многе улице, тргови, установе, привредне организације носе њихова имена. Има данас много таквих примера, заслужних бораца, од цара Душана, Косовског боја, два устанка, многе буне, па све до Првог и Другог светског рата, као овај последњи из 1999. године.

Филм „Ратне приче са
Паштрика” гледало више
од милион људи

СВЕДОЧАНСТВО О ХЕРОЈСКОЈ БОРБИ

Играно-документарни филм „Ратне приче са Паштрика”, снимљен у копродукцији Министарства одбране - Војнофилмског центра „Застава филм” и Радио телевизије Србије, а који је емитован на РТС-у на двадесетогодишњицу почетка битке, био је најгледанији телевизијски садржај 26. маја.

На Првом програму РТС-а филм је гледало 1.264.000 људи, односно сваки трећи гледалац телевизије у Србији. На РТС-овом Јутјуб каналу, за мање од 24 сата од телевизијске премијере, филм о једној од пресудних битака за заустављање копнене интервенције НАТО агресора на нашу земљу 1999. године, већ има више од 20.000 прегледа.

Филм „Ратне приче са Паштрика”, ауторке Слађане Зарић, јединствено је сведочанство о херојској борби припадника наше војске у одбрани отаџбине 1999. године. Настао је на основу аутентичних архивских видео снимака и сведочења више од 30 саговорника. Играле сцене у филму представљају реконструкцију догађаја на основу сећања учесни-

Дан када су се догађали ови ратови, буне и устанци, нарочито победе, одавно се врло свечано обележавају. За сада највише су у сећању два светска рата, оба вођена на територији Србије, па се они и најсвечаније обележавају одавањем поште палим борцима за слободу.

Шабац је један од градова Србије који има партизанско гробље палим борцима са свим обележјима, на коме се сваке године на пригодан начин одаје пошта. Град Шабац, СУБНОР, Војска Србије, Удружење војних пензионера и друге организације одржавају ово гробље и редовно га посећују.

Овогодишње сећање на Дан победе, 9. мај 1945. године, најсвечаније је до сада обележено. Заслуга за то припада граду Шапцу и Градском СУБНОР-у. Сви који су дошли на партизанско гробље, а било их је највише до сада, пријатно су изненађени изгледом, бројним заставама и озвучењем са музичким нумерама из ратних времена, као и присуством

већег броја значајних личности, са градоначелником на челу. На спомен-обележју, где је сахрањено више од 3000 палих бораца и грађана, венце су положили представници града, Војска Србије, СУБНОР-а и других организација. На свечаности је било и двадесетак војних пензионера. Делегацију УВП Шабац, у којој су били Ђорђе Момчиловић, Радмила Косановић и Драги Крсмановић положили су венце.

О палим борцима и борбом извојеваној слободи врло емотивно говорили су градоначелник Шапца Небојша Зеленовић и председник градског одбора СУБНОР-а Владимир Нинковић.

С. Стојановић

ка битке - официра, војника, резервиста и добровољаца, припадника 549. моторизоване бригаде.

Битка на Паштрику трајала је од 26. маја до 14. јуна. Војска Југославије је на Паштрику бранила територију СРЈ од копнене офанзиве коју су из правца Републике Албаније ка Косову и Метохији покушали да изведу терористи ОВК у сарадњи са регуларним јединицама Војске Албаније, потпомогнути интензивним бомбардовањем од стране НАТО авијације. Циљ битке, као и на Кошарама, било је спајање снага ОВК из Албаније са снагама ОВК које су се налазиле на територији Косова и Метохије.

Војска Југославије је у бици на Паштрику остала непоразена и нанела је огромне губитке непријатељу. Повлачење са одбрамбене линије Паштрика почело је тек након потписивања Војнотехничког споразума у Куманову. У борбама на Паштрику погинуло је 26 припадника Војске Југославије, док су губици непријатеља били 20 пута већи.

И документарни филм „Ратне приче са Паштрика”, као и филм „Ратне приче са Кошара”, пре телевизијске премијере приказан је учесницима битке и новинарима у Дому гарде на Топчидеру.

Подсетимо, филм о херојима са Кошара, у премијерном приказивању на РТС-у, гледало је милион и по људи, у репризи 1.200.000, а после нешто више од месец дана на Јутјубу тај филм има више од 1.500.000 прегледа.

Рапорт из Сремске Митровице

РЕЗУЛТАТИ КОЈИ ОБАВЕЗУЈУ

Градска организација УВПС Сремске Митровице, 19. априла одржала је свечану седницу Скупштине, поводом двадесет пет година од оснивања. Седница је одржана у сали Дома пензионера у Сремској Митровици, а присуствовали су: председник УВПС Љубомир Драгањац, председник Извршног одбора ГО Зоран Вучковић, представници Команде гарнизона Сремска Митровица, Војног одсека, СРПС, Градске организације пензионера, сродних организација Шапца и Сремске Митровице.

Председник Светислав Петровић истакао је да од оснивања Градске организације (14. априла 1994. године), па све до данас, она прошла кроз врло изражене проблеме, али је захваљујући упорности свог и руководства УВПС постигла значајне резултате. То потврђују и бројна признања институција града, других удружења и УВПС. Добро се радило а све у интересу корисника војних пензија

Од оснивања до данас Скупштина УВПС је градској организацији и појединцима доделила: 15 захвалница, 13 плакета и пет повеља. Међу највећим успесима је, свакако, проценат учлањености који износи 97 одсто. Редовно се обилазе старији од 80 година, што је већ прешло у традицију. Пружа се помоћ приликом решавања потраживања КВП, а и помоћ породици приликом смрти члана УВПС.

Петровић је изнео да је задовољан сарадњом са Командом гарнизона, а посебно са командиром Санитетског одељења поручником др Милошем Бојанићем. Проблеми у здравственој заштити настају услед обавеза лекара у активностима јединице и дежурства у касарни.

После извештаја председника градске организације и председника Надзорног одбора, скуп се обратио председник УВПС Љубомир Драгањац. Он је истакао да је Главни одбор УВПС задовољан постигнутим резултатима митровачке организације. Потом је изнео да УВПС и даље бори за остваривање својих права, а посебно за враћање износа закинутих пензија. Решење је враћање пензија у Фонд за СОВО, као и у побољшању здравственог обезбеђења КВП.

Зоран Вучковић је информисао о стамбеној проблематици. Са великим задовољством је прихваћена информација да ће се и у Сремској Митровици градити јефтине станови за припаднике безбедносних снага, чиме ће бити решени многи проблеми војних пензионера.

На крају су уручена признања за успешан рад у организацији. Плакета УВПС је додељена господину Ивици Кубику, председнику МО Шид и благијнику Даниславу Бојанићу, а Захвалница Јовану Марићу.

П. Добив

Десет година сајта СВШ КоВ Сарајево

ИСТОРИЈА
СВАКОМ ДОСТУПНА

Дан по дан, питомачка фотографија по фотографија, ра сајт СВШ КоВ Сарајево је напунио 10 година постојања, а у његовом садржају је више 10 000 питомачких фотографија, докумената и питомачких записа.

Да се подсети-мо, СВШ КоВ Сарајево је наставила традиције Пешијске подофицирске школе која је отпочела са радом 1. септембра 1952. године у Зрењанину, затим се селила у Сомбор, па Билећу, да би од 1. септембра 1956. године била трајно пресељена у Сарајево, где су се школовали питомци – од пете до четрдесете класе. У Сарајево је та школа остала све до 5. јуна 1992. године, када је евакуисана, што је узроковано сукобима на подручју БиХ. Тог дана, после вишемесечних преговора, последњи питомац је напустио касарну „Маршал Тито“ у Сарајево. Али бивши питомци, нису прихватили потпуни нестанак Средње војне школе, макар је чували у сећањима.

Сећање на школске дане чини велико задовољство. Сећати се Средње војне школе, за све бивше питомце је посебан доживљај, од тренутка када су, у другом полугодишту осмог разреда основне школе, конкурисали и имали срећу да у њу буду примљени, као најбољи од најбољих кандидата. Наставу и обуку су имали у специфичним условима, а били су спремни на многа одрицања, за разлику од својих вршњака у цивилству.

Одрастали су заједно, поносно корачајући ка пунолетству, ношени вером у државу и армију чији су синови били. Одвојени од својих родитеља у годинама када су били најпотребнији, један с другим делили су радост, тугу, зној, сузе, смех, младалачке тајне, учили се животу, а из школе су изашли потпуно спремни за самостални живот. Најлепше је то, што их је кроз читаво школовање, носио питомачки понос.

Током десет година сајта јавило се 805 активних сарадника, захваљујући којима је сајт стално допуњаван и обогаћиван новим сећањима, анегдотама, документима и питомачким фотографијама. Фотографије чине највећи део садржаја. Без сарадника овај сајт не би имао душу, питомачки дух и не би имао разлога да постоји. Јављали су се негдашњи питомци из свих бивших република и покрајина СФРЈ и свих тадашњих националности и националних мањина.

Место међусобног
комуницирања

Током прве деценије објављено је невеликог 10 255 фотографије и докумената о питомцима и СВШ. Фотографије враћају сећања и на најситније детаље из тренутака у којима су настале, али су коментари највеће признање сајту и највидљивија оправданост за његово постојање. Тих коментара, било да су писани у виду импресија, било да су исповести, било да су оцене сајта или живота, тренутно има више од 1 000.

Сајт је надограђен отварањем профила Средња војна школа на фејсбуку, што је омогућило директно међусобно комуницирање свих оних који то желе. Мада је профил два пута „рушен“ и на крају је захтевано да се уместо СВШ КоВ Сарајево мора написати лично име и презиме, он тренутно има близу 3 800 чланова – пријатеља. Готово сви они су, делом живота, били везани за СВШ, али је ту и један мањи део оних који нису, а имају своје друге разлоге да се придруже.

Многи порушени мостови пријатељства, посредством сајта и фејсбука, поново су изграђени, створена су нова познанства и обновљена пријатељства на целокупном простору бивше СФРЈ, државе чији су питомци били. Придружили су им се и некадашњи питомци који сада живе на другим континентима планете.

Један од циљева овог сајта је да виртуално оживи СВШ и врати сваког бившег питомца у његов вод и његову класу, баш

онако како је то било за време школовања, када су сви били живи, здрави и поносни.

Многи од бивших питомаца више нису на овоме свету. Десетине породица страдалих другара слале су питомачке фотографије својих синова, очева, браће, стрицева... и тако омогућиле, да се и они поново врате међу своје другаре и да се обнове сећања и на њих.

Виртуални контакти су допринели, између осталог, учесалим окупљањима многих класа, која су организована већ од лета 2009. године, када је сајт заживео. Та окупљања су организована у Сарајево, Београду, Охриду, Крушевцу, Новом Саду... Неке од класа се окупљају сваке године.

Без ембарга
на успомене

Неколико последњих класа СВШ нису добиле амблем школе које су се делили на промоцији класа, па се јавила иницијатива од другара који су још увек активној служби да сами организују његову израду и поносно га поставе на левом горњем делу униформе.

Изражава се захвалност свима који су слали фотографије и тиме обогатили садржај сајта, а и онима који су се јавили да би их радо послали, али су им недоступне или трајно уништене. Захвалност се упућује и делу командног и наставног кадра који се придружио, послао коментаре или сарађивао на сајту. Без свих њих, овај сајт не би имао душу, питомачки дух и не би имао разлога да постоји. У знак захвалности сваком сараднику је додељена симболична захвалница, уколико су послали од једне до четири фотографије и похвала за све који су послали пет и више фотографија и докумената. Највећи број фотографија и докумената, укупно 330, послао је Шандор Мађар, који је био први у рангу током школовања 24. класе СВШ КоВ Сарајево.

Сајт је исказао младим генерацијама шта је питомачки понос и како су петнаестогодишњаци могли братски да деле идеале и хумане вредности, без националне и верске мржње и дискриминације, растеређени од различитости у погледу порекла или социјалног статуса.

Имали су и умели да сачувају младалачке снове, или, како је то један бивши питомац написао у Књижи утисака (на сајту): „Нико нам не може увести ембарго на успомене“.

Ускоро ће бити објављена и монографија 24. класе СВШ КоВ Сарајево, и која ће бити подељена свим присутнима на генерацијском сусрету класе поводом 40 година од завршетка школовања. Биће то прва монографија једне класе СВШ КоВ Сарајево.

Захваљност се изражава „Војном ветерану“ који је објавио чланак о сајту и у првој години његовог постојања, тачније у децембру 2010. године.

Милан Лишанин,
питомац 24. класе СВШ

Разговарала
Драгана Марковић

Разговор који је пред вама настао је у затвору у Финској, где генерал Небојша Павковић издржава казну. Већ у првој реченици постоје две речи, административне, онакве како их налажу прописи. Издржава и казну. Ако би их бојили личним утиском, требало би рећи и да је пред нашу екипу, у капели затвора, где се одвијао разговор, изашао човек господственог држања, онакав какав је увек био – у оделу, што је подразумевало кравату и одговарајућу марамицу у џепу. Нисмо могли да унесемо ништа од хране, забрањено је... Наш домаћин, јер се тај гест другачије не може назвати, припремио је неколико чоколада, кекс, сокове, кафу..., из затворске кантине. Приметан је однос затворских чувара. И они му се обраћају с дозом поштовања. Наш је утисак, већ после неколико изговорених речи, да је генерал Павковић у одличној менталној и физичкој форми. То заиста фасцинира, то не одустајање, од себе, својих ставова, принципа... А то и чини човека. Челног човека једне сјајне армије, која је оно најбоље што има дала кад је било најтеже.

*** Господине генерале, постоји читав филозофски правац (херменеутика) који сматра да се формулисањем правих питања може доћи до суштине – правим одговорима. Једно од кључних питања везаних за агресију НАТО-а на СРЈ је коме је и зашто била потребна та агресија.**

- Потпуно сте у праву. Одговор на то питање је прилично познат нашој јавности, али ево да се кратко осврнем на неколико битних ставова. Подсећам да је у то време ситуација била таква да је агресија светских моћника, посебно Америке, према Истоку и према Русији била стално у експанзији. Било је јасно видљиво и њихово настојање да приђу руским границама и Азији. Такође, требало им је и да у срцу Европе, на Балкану, произведу жариште, које би им омогућавало да стално буду присутни на том простору и да управљају кризама које сами намећу. Мислим да је то у почетку био и основни разлог да подрже ОВК, коју су прво дефинисали као терористичку, а затим су постали њени савезници, стално су је наоружавали, њихови инструктори су обучавали припаднике такозване ОВК и практично их упућивали да изводе терористичке акције, како би остварили своје циљеве. Није њима било до тога да створе државу Косово и да помогну идеји велике Албаније због Албанаца, него искључиво из сопствених интереса да буду присутни на том простору. Нажалост, у томе су и успели. Ситуација у Русији је била тешка и сложена, знамо да је

Генерал-пуковник Небојша Павковић

ЧЕЛНИ ЧОВЕК ЈЕДНЕ АРМИЈЕ

Наши војници су били прави, часни војници, сви који су били у Трећој армији. Изречена ми је казна од 22 године затвора. Достојанствено сам је прихватио. Био сам челни човек те армије, ја сам био на врху те пирамиде, ја одговарам за све шта се дешавало. Зато подвлачим да 99% војника није починило никакав злочин. Они који јесу, добили су заслужене казне и нека им служи на част.

Генерал Небојша Павковић данас

Русија била на коленима и није могла да се одупре том притиску. Управо ту шансу су и искористили. Наравно, постоји ту и читав низ геополитичких и стратешких циљева, али ја говорим само о ономе што се односи на нашу земљу, тада Савезну Републику Југославију. Неки аналитичари данас Косово називају носачем авиона на копну, што оно заправо и јесте. Амерички интерес је стално присутан на Косову, без њихових одлука се данас не може ништа урадити у Европи, да не говорим о Србији. Остварили су своје циљеве, а видимо шта се све даље ради само на примеру пријема наших суседа у чланство у НАТО-у, укидања споразума о ракетама средњег домета... Све их то приближава границама Русије.

*** Тог ратног пролећа 1999. године Војска Југославије се 78 дана борила против неупоредиво надмоћнијег непријатеља. И није изневерила – извршила је свој задатак. Реците нам суштинске одлике тог ратног искуства, које прелази**

и у ратну вештину. Какав је био однос народа и војске?

- Не бих могао детаљно да говорим о томе шта је војска у целини радила током агресије. Зато ћу више да говорим о Трећој армији. Њена зона одговорности обухватала је скоро трећину СРЈ. Дакле, питали сте ме за тај дух који је испољио наш народ и наша војска. Верујем да је све то у души нашег народа, велика љубав према отаџбини, патриотизам и пре свега решеност да по сваку цену бранимо слободу. То је пре свега за нас војнике био задатак због кога смо се и школовали, за који се читав живот припремамо.

Када сам уписао Војну академију, а онда касније, када сам постао официр, мислио сам да никада неће бити рата у коме ћу учествовати. Такво је било то време у Југославији. Нажалост, догодило се да сам учествовао у два. Што се тиче искустава из рата 1999. године и одбране од агресије НАТО-а, свега онога што су јединице Треће армије урадиле, морам да кажем да смо сви ми, ја као командант те ар-

мије и сви моји сарадници, добро знали ко нам је противник. Знали смо и ко стоји иза тог противника, знали смо какви су му циљеви и, оно што је најважније, знали смо да је то противник који је практично непобедив. Верујем да ће историја постављати питање да ли је НАТО-у требало ангажовање толиких снага да би напао једну малу земљу и њену војску, која је неколико стотина пута мања од те силе.

Дакле, знали смо шта нас чека. Као начелник катедре оператике у Ратној школи радио сам са групом старешина, својих сарадника, на једном задатку, мислим да се звао „Стратегијска употреба Војске Југославије у одбрани од агресије са радикалним циљевима“. Иако је, да Вас подсетим, то било у време оне велике Југославије, радећи на том задатку студиозно и детаљно, дошли смо управо до сазнања да немамо реалних шанси, по свим параметрима, да се супротставимо НАТО-у. Због тога смо форсирали став да наша војска једини спас у случају сукоба са њима види у томе да сачува живу силу, да сачува технику и да покуша да наметне један дуготрајан рат, који у сваком случају за таквог противника није прихватљив. Наш противник је био састављен од националних армија из више земаља, свака има своје интересе и своје разлоге да тражи објашњење због чега њихови војници гину на нашем простору. То је била идеја водиља и то сам, у основној замисли за извођење одбрамбене операције Треће армије у одбрани југоисточног дела нашег бојишта, и дефинисао. Дакле, преживети прве ударе, а знали смо да непријатељ сигурно располаже прецизним подацима о свим нашим циљевима, а затим, у судару на копну, ако до њега дође, покушати да нашом обученошћу, чињеницом да бранимо своју територију, чињеницом да су наши људи мотивисани да бране своју земљу, пружимо отпор који њему не би одговарао. Сва та искуства су велика, о њима треба посебно писати.

* Сачували сте и људство и технику.

- Прво смо направили електронску карту Одлуке команданта армије, са тежиштем на Косову и Метохији и на југу Србије. На карти су биле уцртане све наше јединице, размештене према мојој одлуци, и на њој смо, на основу добијених података о координатама циљева, уносили те координате и долазили до позиција које ће бити гађане. Онда смо предузимали мере да те јединице померимо из тог рејона. Шта је ту важно? Све је зависило прво од тога да ли ћемо имати информације о циљевима који ће бити гађани. На сву срећу, имали смо их захваљујући нашим обавештајцима. Наравно, нисмо имали за све, али за оне прве циљеве који су гађани имали смо податке. То није никаква тајна, знамо да су у том периоду, спроводећи ону Бечку конвенцију о контроли, регионалној контроли наоружања, представници страних армија из нашег окружења долазили, да су у нашој земљи борили бројни војни изасланици, да су били посматрачи ЕУ и њихове дипломате... Знали смо да су они лоцирали све наше стационарне циљеве, да имају координате. Било је логично очекивати да ће прва дејства кренути по тим циљевима. Захваљујући нашем обавештајцу генералу Јовану Милановићу, који је, као што знате, успео да дође до

података за ону могућу агресију крајем 1998, у октобру, која је одложена, предвидели смо да ће вероватно више од 90% циљева остати и у новој варијанти агресије. Дакле, тај смо услов испунили.

Други услов је био да имамо стабилне и сигурне везе. То је био један од најтежих изазова за све нас. Знали смо са каквом техником за ометање, извиђање, прикупљање података, прислушкивање и све остало располаже НАТО. Захваљујући нашим везистима, ту морам посебно да похвалим род везе, посебно генерала Лазаревића, који је био изврстан везиста и разумео се у све то, ми смо тако дефинисали и поставили систем веза да смо за све време бомбардовања имали скоро свакодневне стабилне и сигурне везе, са изузетком незнатних прекида. Коришћене су све врсте наших веза, користили смо везе ПТТ-а, Железнице, Електродистрибуције, а користили смо и специјалне везе које су за потребе старе Југославије биле инсталиране на простору наше земље, а самим тим и на Косову. Поред тога, Лазаревић је као врсан везиста, још као командант 319. пука везе у Нишу, радио на једној новини. Он је на мобилним возилима постављао уређаје тако да су она могла да замене радио-релејна чворишта и чворишта везе која ће евентуално бити уништена. Онда је ту мобилну везу постављао у непосредној близини тих објеката где су била чворишта, рецимо на Јастрепцу, на Мокрој гори, по читавој зони армије. Чим је уништен центар везе на Јастрепцу, та возила су укључена и ми смо у истом тренутку наставили да користимо везе. То је само један од примера нашег умећа и снага. Наравно, било је и прекида, први пројектили НАТО-а погодили су не само војне него и цивилне циљеве, погодили су све поште, стационарне центре везе који су углавном били у касарнама. Редовно су гађали и наше радио-релејне центре, све оно што је било потребно за функционисање везе, и тада је долазило до малих прекида. Ти прекиди су трајали два-три сата, док их наши врсни везисти нису поправили. Дешавало се да буде погођен неки мост, испод мостова увек иду и везе ПТТ-а, ту је такође долазило до прекида, али ми смо користили везе Железнице, које нико није знао, као и везе Електродистрибуције. Свакако, испунили смо и тај услов сигурних веза, а наш непријатељ тек треба да изучава како смо у томе успели.

Следећи проблем је био добар избор положаја за наше јединице, као и њихово увежбавање у премештању с једног на други положај. Јединице су имале један основни и по неколико резервних положаја, имали су очекујуће положаје итд. Све је то било увезано, тако да су оне могле, на одређени сигнал, да приступе премештању. Чим бисмо добили информацију о могу-

ћим дејствима, уносили смо је у електронску карту, крстић је показивао шта ће бити гађано, по распореду јединица одмах смо знали која је угрожена, а онда су наши оперативци, имали смо посебан тим оперативаца који су то радили, звали команданта, издавали смо наређења и јединица се померала. Тако смо избегли многе реалне опасности. Некада се дешавало да се због померања једне јединице морао завртети читав круг, па смо померали и неке друге, тако да нико не буде угрожен. Наравно, није било нимало лако покретати оклопне јединице, ни артиљерију... Јединице су то изузетно добро радиле. Више од 500 разних положаја је направљено у Приштинском и у Нишком корпусу. Треба рећи и да то није никакво пуко померање, већ је на сваком новом положају требало поставити неку макету, морали смо да наставимо начине да привучемо непријатељску авијацију на лажне мете, јер су они имали прецизне уређаје који су лоцирали рад мотора. Добијали смо уређаје за исијавање зрачења топлоте и све што је потребно од Војне индустрије и Милета Драгића. Онда смо на лажни положај постављали, рецимо, један оклопни транспортер и неколико лажних циљева. У тренутку када бисмо добили информације о путањи непријатељских авиона, тај транспортер би активирао свој мотор, радио неколико минута, затим се склањао и гасио мотор. Лажне мете би преузеле одашиљање енергије, а непријатељски авиони су их скоро непогрешиво уништавали. Био сам присутан на десетине положаја, удаљен свега 200 метара од места где је НАТО авијација бесомучно гађала лажне положаје.

Радили смо и на примени мера маскирања и на стратeгијском, и на оперативном и тактичком нивоу. На оперативном нивоу наредио сам да се направе обилазнице за све мостове и све критичне деонице на путевима у зони одговорности Треће армије. У случају да, рецимо, буде погођен мост, комуникација је могла одмах несметано да се одвија. Радили смо и маскирање најважнијих објеката изменом њихове физиономије, постављањем маскирних мрежа, задимљивањем... Међутим, суштина је да су јединице Приштинског корпуса и Нишког корпуса предузимале читав низ мера и разних варијанти да обману авијацију. Да не спомињемо шпоре и старе камионе.

*У том смислу је испољена невероватна креативност.

- Заиста јесте, и треба нагласити да је то заслуга тих људи, није то заслуга генерала Павковића, команданта армије, него су они били толико креативни да не можете да схватите шта су све измишљали и тако се спасавали. Напоменућу и да смо врло лако изучили интервале налета НАТО авијације, знали смо када се најчешће појављују, када имају паузу, колико траје пауза... То нам је било од огромне користи у довођењу 252. оклопне бригаде из Краљева. Бомбардовање је већ било у току, требало је неопажено да доведемо бригаду од 300 тенкова на простор КиМ. Па ту имате неборбени део, па борбени део... Та акција је изведена у сарадњи са командом Прве армије и са том бригадом, био је ту потпуковник Младен Божић, сећам се његовог имена јер желим да истак-

ПОРУКЕ ЧИЊЕНИЦА И АРГУМЕНАТА

У овом и наредна два броја доносимо интервју генерал-пуковника у пензији Небојше Павковића, у време агресије командант Треће армије ВЈ, који је дао магазину „Одбрана“. С обзиром на изнете чињенице и виђења легендарног команданта, а и поруке који извиру из текста, овај интервју доносимо у целисти.

Све време рата 1999. године генерали Небојша Павковић и Владимир Лазаревић били су на Косову и Метохији

нем једног хероја, он је био командант те колоне. Тенкови су дошли на три воза, пругом од Краљева, преко Лешка и Косовске Митровице, тако што смо пребројали колико има тунела, колико су они дуги, па смо композицију пуштали тако да су се, чим добијемо сигнал да надолази удар авијације, возови склањали у тунеле и чекали да прође узбуна. Било је ту и других проблема, налазили смо локаторе на прузи, па је колона заустављана. Скоро три четири дана је трајало пребацивање, а када је колона успешно стигла и један њен део освануо код Клине, а други код Штимља, НАТО планери су занемели.

***У то исто време на градским трговима широм земље излио се народ, који је својим духовним отпором стао уз своју војску. Колико су Вам, док су се водиле жестоке борбе на Косову и Метохији, значиле слике људи који кличу својој војсци на трговима, својим телима штите мостове, носе мете на груди-ма?**

- То је било невероватно време, за нас је то био огроман подстицај. Били смо одушевљени њиховом храброшћу. Тај народ је пре свега био надахнут патриотизмом, једноставно су пркосили непобедивој сили. Верујте да смо и страховали за те људе. Нисам ја био сигуран да неће гађати мост на коме су људи, исто као што су гађали сваки други. Њихов командант Весли Кларк је тражио да када почне агресија први томањак буде бачен на Теразије. Пазите какви су то умови. Зато сам страховао за те људе, али смо сви ми на њих били поносни, они су нам давали снагу, они су нас мотивисали. Па када могу деца у мајцама са нацртаном метом да усред рата ходају по Београду, играју уз музику на трговима, шта је онда требало ми да радимо. Верујем да је то био најдиректнији показатељ стања духа нашег народа, колико је наш народ у то време свим средствима био решен да брани земљу.

*** Да ли се то ми Срби истински уједињујемо само онда када нас скопи некаква велика несрећа?**

- Изгледа да је тако. И штета што је та-

ко. Ево, морам да упоредим нас и Шиптаре, они су по том питању потпуно другачији. Када су у питању њихови виши интереси, они су толико јединствени да ви то не можете да схватите. Да ли међу њима има несугласица? Има великих несугласица и великих сукоба, али када је требало да се уједине против Срба, то су сви здружено прихватили. Требало би да извучемо поуку из тога. Интерес државе је на првом месту, а онда интереси партија. Било би важно те интересе странака подесити према интересима државе, барем око питања о којима не треба уопште дискутовати, попут слободе и одбране.

*** Српску војску су поштовали и дивили јој се почетком тог истог 20. века војсковође аустријског царства, немачког такође... Које су то одлике српског војника које је показао и током НАТО агресије? Чувена мартовска класа заслужује посебну пажњу.**

- Сви знамо како су страни државници и команданти непријатељских војски оцењивали јунаштво наше војске у Првом и у Другом светском рату. О Другом светском рату се врло мало говори, и ту је победу извојевала једна сјајна војска. Наш војник је частан, поштен, храбар војник. Он је опредељен да брани своју земљу. Проблем настаје када се у војску умеша политика, онда може да дође до колебања. За време агресије имали смо покушај дезертерства, ту се умешала политика, странке, разне подметачине... Из Расинског одреда један батаљон се подигао са положаја, напустио положај и дошао у Крушевац.

*** Ви сте се њима обратили чувеним говором, ако се не варам.**

- Био сам у том тренутку у Београду, Милановић ми је рекао да је дошло до дезертерства. У ствари шта се десило? Десило се да су политичари умешали своје прсте, поједине странке су по Крушевцу прошириле гласине како полиција туче родитеље и родбину војника који се налазе на ратиштима, да има деце разних политичара и бизнисмена која нису отишла на ратиште итд. Све су то биле лажи, али су усталисале војску, они су се подигли и с оруж-

јем кренули ка Крушевцу. Наша полиција је покушала да их заустави, али није успела. Они су били спремни да отворе ватру, а ми смо их пустили да иду. Све време док се та колона кретала са Рудника преко Косовске Митровице, Рашке, Копаоника и Бруса, авиони НАТО су је надлетали. Ухватили смо и разговор између њихових pilota: „Немојте да гађате колону која иде са Косова, него гађајте оне који покушавају да их спрече“. Дошли су до једног села, ту негде између Крушевца и Бруса, спремајући се да наставе на Крушевцу. Кренуо сам тамо са пет-шест људи из своје пратње и када сам стигао већ је прошла поноћ. Сећам се призора који смо затекли, већ је кренуло пијанство, било је и повремене пуцњаве, НАТО авиони су непрекидно кружили у ваздуху. Умешао сам се међу њих када је почела најжешће да се заговара прича да се крене на Крушевац и да се тамо разрачунавају са неким људима. Представио сам се, што је изазвало неверицу: „Ма каква Павковић, где ће он ту да дође“. Знао сам да међу њима има доста резервиста и резервних старешина из Билеће, који су ме познавали. Позвао сам их да иступе. Ишли су из масе и постројили се војнички. Питао сам их да ли могу да обезбедите ред и мир да могу да се обратим војницима. И они су то обавили. Обратио сам им се и рекао: „Ови који круже изнас нас не гађају зато што желе да подривају јединство војске. Да вас не подсећам какви су били ваши преци. Шта је проблем?“ Навели су неколико проблема за које су веровали да постоје. Рекао сам им да ћемо све то решити у току ноћи и да сутра у осам сати буду на истом месту, да предају наоружање и опрему, да ће сви добити одмор. Тако смо и урадили... Наравно, откривено је десетак коловођа који су били припадници појединих странака, сви остали су се уредно вратили на положаје.

*** Постоји читава књига Ваших одлука које су у сагласју с међународним ратним правом, а које сте донели и применили као командант Треће армије. Да ли мислите да НАТО, који је колатералним штетама називао цивилне жртве и срушене градове, треба такође да буде процесуиран?**

- Треба да буде процесуиран свако ко је учинио било каква злочин. Ако неко сматра да гађати са неке велике висине, наносити штету, убијати људе, нису злочини – онда је то поражавајуће. Наша држава је покренула оптужницу, али је она, захваљујући неким политичким одлукама, касније обустављена. Наравно да су то за мене били злочини. Ако ви гађате насељена места, људе, аутобусе, возове, комуникације, ако у насељеним центрима, у насељеним местима бацате касетне бомбе, све то треба да буде на неки начин процесуирано. Нажалост, видели смо да правда није подједнака за све, да критеријуми нису исти за све. Напомињем да смо ми први злочин процесуирали након само два дана од почетка рата. Американци су у Ираку први пут процесуирали ратни злочин после две и по године. Значи, њима је требало две и по године да се лате међународног ратног права, а ми смо под њиховим бомбама два дана након почетка агресије већ покренули механизам функционисања ратног права.

(Наставак у идућем броју)

Како је брањена СРЈ у агресији НАТО-а 1999. године

ДРЖАВА НИЈЕ КАПИТУЛИРАЛА, ВОЈСКА ЈУГОСЛАВИЈЕ НИЈЕ ПОБЕЂЕНА

Оно што се догађало током 78 дана ратовања означено је синтагмом „рат новог доба“. Наша војска, иако техничко-технолошки и економски знатно инфериорнија, храбро се супротставила агресору, а веома упечатљив тон одбрани дао је свенародни отпор. Мобилизација, борбени распоред Копнене војске, Битка на Кошарама и Битка за Паштрик деловали су одлучујуће као фактор одвраћања за предузимање шире копнене операције. Портпарол НАТО-а Џејми Шеј тврдио је да је уништено 120 тенкова Војске Југославије, а онда је тај број повећао на 240. Сушта истина је да је од око 500 тенкова ВЈ распоређених на простору Косова и Метохије, погођено само 13, што је губитак испод сваког минимума.

ПИШЕ: Звонимир ПЕШИЋ

У рату вођеном 1999. године однос снага био је неупоредиво повољнији за НАТО, али је Војска Југославије упркос таквим чињеницама учинила много више од онога колико је могла. Иако однос 19 земаља, које су се сврстале у коалицију агресора и још седам нама суседних земаља (НАТО-у уступиле свој простор за ратне операције), према СРЈ показује изразиту несразмеру, када се пореде друге чињенице (површина земаља зараћених страна, број становника, укупан годишњи бруто национални доходак, бруто национални доходак по становнику...) број и врста борбених система и њихов технолошки ниво, долази се до односа који се мери хиљадама, стотинама и десетинама пута.

Оружје у рукама бранилаца било је друге технолошке генерације, а оно које је користио агресор – треће, четврте, а делом и пете генерације. Мада је рат НАТО водио по принципима ваздушно-копнене битке, тај сукоб, као и претходни ратови имао је многе специфичности.

По моделу извођења, операција је представљала „удар са дистанце“, а по ангажованим снагама, како наводи ратни командант РВ и ПВО Војске Југославије генерал-пуковник у пензији Спасоје Смиљанић, била је то ваздушно-космичка операција у којој су средства за дејство из космоса имала значајну улогу. Асиметрични и сведимензионални рат у Србији (СРЈ) био је јединствен пример прекомерне употребе силе, при којој су учињени стравични злочини.

Имајући у виду да је рат преовлађујуће вођен у ваздушном простору, употребом ваздухопловних и снага за борбу против ваздухоплова, неупоредивост односа снага најбоље је исказао генерал Мајкл Шорт, командант авијације јужног крила НАТО-а, 10. октобра 1998. године у разговору са тадашњим командантом РВ и ПВО ВЈ генерал-пуковником Љубишом Величковићем: „Ако дође до тог тренутка, ви ћете се суочити са једном врло савременом технологијом, која је 25 до 30 година испред ваше, суочићете се са најјачим ваздухопловним снагама...“

Спречено стратегијско изненађење

Војска Југославије је, у складу са проценом ситуације, правовремено предузела одговарајуће мере и активности, чиме је спречено стратегијско изненађење и благовре-

мено откривање непријатељевих мера и снага, а различитим мерама противваздушне заштите предупређено је изненађење јединица. Тиме су створени предуслови за заштиту људства и материјално-техничких средстава и омогућено успешно супротстављање агресору.

Пре агресије и током борбених дејстава предузете су одговарајуће мере на стратегијском, оперативном и тактичком нивоу. Биле су то мере и поступци који су у себи носили смањење огромне разлике у односу снага, свођење сопствених губитака на што мању меру, како би се на дужи стазе осигурала борбена способност Војске Југославије за вођење рата.

Оружје у рукама бранилаца било је друге технолошке генерације, а оно које је користио агресор – треће, четврте, а делом и пете генерације. Мада је рат НАТО водио по принципима ваздушно-копнене битке, тај сукоб, као и претходни ратови имао је многе специфичности.

Агресори нису постигли изненађење у одабраном времену почетка напада, ангажованим снагама и начину дејства по јединицама Војске Србије. Мада су планери НАТО-а били убеђени да ће испаливањем ракете „томахавк“ са безбедне даљине (са бродова у Јадрану), погађањем задатих циљева ракетама или из авиона са великих висина, обезглавити одбрану Војске Југославије и приморати државно руководство на капитулацију, то се није догодило јер шаблонизован систем предвиђања и закључивања није уродио плодом. Наиме, превидели су то да је код српског народа слобода на врху лествице најцењенијих вредности цивилизације.

Пре агресије изведене су бројне обавештајно-субверзивне, економске, политичке, информативно-пропагандне, психолошке, електронске и све друге врсте операција. Прикупљено је мноштво података, ангажована високософистицирана техника, укљу-

чујући и извиђање из свемира. Наш познати стручњак за космонаутику Миливој Југин је деведесетих година у интервјуу за лист „Војска“ изјавио да сателити из свемира на земљи могу да сниме предмете величине шаке. По свему судећи наша земља, изазивањем кризе и грађанског рата деведесетих година, била је одређена да се над њом изведе експеримент *in vivo*, како би се стекла драгоцен искуства за даље освајање света. Планери НАТО-а су сасвим сигурно били уверени да су одабрали прави модел јер је наша земља позната по слободарству, ослободилачким ратовима и добро обученим војницима, којима не мањка храброст.

Откривањем планова за агресију (1. октобра 1998) и применом стратегије „војске у покрету“ и дисперзије (премештање) циљева, НАТО је био онемогућен да постигне стратегијско изненађење, којим би реализовао варијанту блиц-крга и за 96 сати уништио кључне војне и инфраструктурне ресурсе, а потом извршио окупацију и срушио уставни поредак Савезне Републике Југославије.

Зимски период 1998/99. је искоришћен за припрему ОВК и укупне инфраструктуре за почетак оружане интервенције. Требало је наћи повод, по моделу Маркале, одржати састанак у Рамбујеу и наметањем Анекса Б створити услове за почетак агресије...

Маскирање, обмањивање, маневар и морал

На основу прорачуна потребних снага за одбрану појединих копнених праваца, Војска Југославије правовремено је мобилисала одређене снаге. О потребама за одбрану се посебно водило рачуна у Ратном ваздухопловству и противваздушној одбрани. У каснијим фазама рата, према потребама, вршена је домобилизација ангажованих снага.

На мети агресора били су превасходно Ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана са комплетном инфраструктуром и простор Косова и Метохије, односно Приштински корпус и друге јединице Треће армије.

Посебно значајна мера било је маскирање. Та борбена радња се није састојала само у буквалном сакривању јединица и борбених система под крошње дрвећа, у подземне објекте и под нарочите маскирне мреже, него и у читавом низу поступака (да

Наша противваздушна одбрана нанела је значајне губитке агресору и очувала своје борбене потенцијале

Макета авиона МиГ-29 била је верна копија за тај тип авиона, које су гађали пилоти НАТО-а

се на ливади не остављају трагови гусеница тенкова на пример, да се измени лик предела у смислу да се маскира прави мост, а да се на безбедном растојању начини лажни мост, односно да се права писта прекрије одговарајућим материјалом, а да буде начињена лажна писта). У близини важних објеката паљене су старе ауто-гуме, како из ваздушног простора објекти не би били уочени.

Радио-уређаји употребљавани су само изузетно, уз примену одговарајућих поступака, јер су употребом радио-веза брзо могли да се открију локације јединица.

Мере обманљивања агресора употребљаване су толико далеко да су на територији земље постављани нарочити мамци. Снаге НАТО-а су до те мере промашивале да и данас истражују шта се то збило са њиховим пројектилима. На територији СРЈ током рата било је постављено око 2.500 електронских мамаца (направа малих димензија која је имитирала савремене борбене системе као исплативе циљеве). Било их је погођено негде око 2.320, с тим што су неки погођени више пута (пројектили су се, заправо, зарили близу њих, а они остали неопштећени). Од 185 лажних циљева које је поставила једна наша бригада на Косову и Метохији, погођено је тачно 175, а јединица остала готово нетакнута. Шта су све примењивале наше снаге, задуго ће остати војна

тајна. Међутим, рећи ћемо само да је ратовање пре свега умовање.

Израђене су и макете борбених система попут авиона МиГ-29, тенкова, ракетних система, топова, радара, оклопних транспортера. Биле су то верне копије оригинала које су истуране на погодним местима како би их уочили и гађале ваздухопловне снаге НАТО-а. Штедро су их погађали пилоти западног војног савеза, а средства која су замењивале мете остала су нетакнута.

У анале ратовања ушло је и расељавање ратних материјалних резерви и њихова дисперзија. За смештај тих резерви коришћени су железнички тунели, пећине и други подземни објекти. Осим горива, мазива, муниције, резервних делова, наоружања и војне опреме, из Војводине у централни део Србије пребачене су резерве пшенице, брашна и других прехранбених артикала.

Све јединице Војске Југославије у простору непрестано су маневрисале, како не би биле откривене. Премештање на нове положаје се обављало углавном ноћу, без светала, тако да авиони НАТО-а и сателити не би открили маршевање јединица у покрету. Тако су очувани борбени системи, тако је сачувано људство.

Морал у јединицама и саставима ВЈ је био на изузетно високом нивоу. Припадници војске били су одлучни да бране и одбране земљу. По цену живота, поштовали су за-

клетву у веома тешким ситуацијама у којима су се налазили.

Главномкомандујући ваздухопловном операцијом над Југославијом 1999. године, амерички генерал Мајкл Шорт рекао је: „Не може се добити рат ако не уништимо могућност нормалних живота за већину становништва. Морамо им одузети воду, струју, храну, па чак и здрав ваздух“.

Колико је земља више разарана, толико је морал у јединицама био све чвршћи. О моралу можда најбоље говори одлука о повлачењу ВЈ са простора Косова и Метохије на основу Резолуције Савета безбедности УН број 1244 и Кумановског споразума. У разговору са надређеним старешинама, вој-

Откривањем планова за агресију (1. октобра 1998) и применом стратегије „војске у покрету“ и дисперзије (премештање) циљева, НАТО је био онемогућен да постигне стратегијско изненађење, којим би реализовао варијанту блиц-крига и за 96 сати уништио кључне војне и инфраструктурне ресурсе, а потом извршио окупацију и срушио уставни поредак Савезне Републике Југославије.

ници и старешине ангажовани на простору косова и Метохије, захтевали су да војска остане да брани становништво. Не мали број војника у неверици да ће напустити тај простор плакао је.

Велика заблуда Американаца

Борба са снагама НАТО-а вођена је пре свега снагама противваздушне одбране. Трећег дана рата оборен амерички авион стелт технологије Ф-117 А, то је одјекнуло као гром из ведрог неба. Сматрало се да тај авион није видљив за радаре и да никада неће бити оборен.

Када сам се после агресије састао са пилотом тог авиона Дејлком Зелком испричао ми је да Ф-117 А није имао ци-пи-ес локатор јер се није ни претпостављало да би могао да буде оборен. Такође у тај авион није уграђен ни уређај који региструје да ли је авион озрачен снопом нишанског радара, изјавио је командант Трећег дивизиона 250. ракетне бригаде који је командовао у обарању „невидљивог“, пуковник у пензији Золтан Дани.

Пилоти НАТО-а су потом стално бежали у висине, како не би постали циљеви наше противваздушне одбране. Страх им се увукао у кости, тако да су пилоти изручивали бомбе изван циљева, а при повратку у базу Авиано испуштали су терете бомби и ракета у северни део Јадрана. Производња авиона Ф-117 А убрзо је престала. Тај пројекат коштао је америчке пореске обвезнике укупно 100 милијарди долара.

На могућим правцима (путеви, речни токови) долета ракета типа „томахавк“ доче-

кивали су противавионци на цевним системима противваздушне одбране (топови 20/3 мм, топови 30/2 мм, топови 40 мм типа „бофорс“) и ракетама за испљивање са рамена „игла“ и „шило“.

Снаге противваздушне одбране, из организацијског састава стратегијске групације РВ и ПВО у 78 дана рата, како наводи ратни командант РВ и ПВО генерал Спасоје Смиљанић обориле су агресору два авиона (авион F-117А и авион F-16С); девет беспилотних летилица; 45 крстарећих ракета и четири велика пројектила. Наведена борбена средства су погођена у ваздушном простору СРЈ, пала су на територију Југославије и за обарање постоје проверљиви материјални докази.

Поред наведених оборених борбених средстава, снаге ПВО стратегијске групације РВ и ПВО, према оцени услова и елемената гађања (дејства) су погодили (и вероватно оштетили) и још 36 авиона и два хеликоптера. Остаци ових погођених летилица нису пронађени на простору СР Југославије, наводи Смиљанић.

Бројни су показатељи који указују на висок ниво веродостојности процена погађања летилица НАТО у ваздушном простору СРЈ које су са већим или мањим оштећењем слетеле на аеродроме земаља у нашем окружењу, или се срушиле ван простора наше територије.

Генерал Весли Кларк у својој књизи „Модерно ратовање“, признаје да се један авион „НАРИЈЕР“ срушио у Јадранско море (јужно од Улциња) а два хеликоптера „Апач“ на Проклетије, непосредно уз границу са Албанијом, на албанској страни.

Многима је позната прича око слетања на аеродром Скопље тешко оштећеног авиона А-10 којим је пилотирао син генерала Мајкла Шорта и молба сина – пилота, официра америчког ваздухопловства, да „тата не каже мами да се она не би узбудила“.

Навелико се причало и писало, да су поред обореног F-117А погођена и још 2 авиона истог типа, те да је један од њих слетео (срушио се испред писте) на аеродрому Плесо код Загреба, а други на аеродром Бутмир код Сарајева. Писано је, али је и савим тачно, да је администрација ваздухопловних снага САД осим обореног F-117А, одмах после завршетка агресије на СРЈ раскодвала још два авиона F-117А.

Србија сачувала противваздушну одбрану

Причало се и писало да је после дејства по објектима у рејону Београда, у Спачванске шуме, (јужно од Винковаца) пао један стратегијски бомбардер В-2, те да је у време пада из Тузле покрена специјална америчка јединица.

У току агресије јављали су: служба осматрања и обавештавања, радиоаматери, визуелни осматрачи, пријатељи из окружења, а навелико и средства информисања јавности, да је: погођен авион пао у рејон Сјеница – Нова Варош; принудно слетео један F-15 на аеродром код Тузле; НАТО авион пао на планину Бјеласицу, коју интензивно надлећу авиони тражећи пилоте; у село Тмушевице северно од Скопља пао један F-16; дански F-15 принудно слетео на аеродром Бутмир код Сарајева, због оштећења која је задобио од српске ПВО и тако даље. Пуно јављања и обавештавања, али.....

Институт за одбрану и спољну политику САД је међу првима, још 9. маја 1999. годи-

не саопштио да је НАТО у судару са Војском Југославије „већ изгубио 36 авиона, 8 хеликоптера и шест беспилотних летилица.“ О истој теми говорио је и Грегори Копеј, председник асоцијације за међународне студије у Вашингтону. У прва два месеца агресије алијанса је, упозорио је Копеј, изгубила 70 авиона. Копеј је рекао да има податке са „највишег места у Бриселу, да је ВЈ до 20. априла оборила 38 авиона, шест хеликоптера, седам беспилотних летилица и бројне крстареће ракете.“ Руска агенција „ИТАР-ТАСС“ је објавила 25. марта 2000. године, позивајући се на главну обавештајну управу руског Генералштаба, да је НАТО за време агресије на Југославију изгубио три „невидљива“ авиона F-117А и око 40 других борбених авиона.

Над Југославијом је оборено и више од 65 крстарећих ракета, што је велики успех.

Током агресије западни војни савез употребио је и многа међународним конвенцијама забрањена средства, попут пројектила с осиромашеним уранијумом, касетних бомби, графитних бомби и још нека друга.

Анализирајући искуства након завршетка војне операције (14. 10. 1999. у Конгресу САД) тадашњи државни секретар Вилијам Коен и начелник Здруженог генералштаба

На мети агресора били су превасходно Ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана са комплетном инфраструктуром и простор Косова и Метохије, односно Приштински корпус и друге јединице Треће армије.

Хенри Шелтон нашли су да Америка мора побољшати своју електронску борбену способност за будуће ратове, зато што је ВЈ, током снажног бомбардовања, успела да сачува своју противваздушну одбрану. Навели су да су „Срби рационално користили своју противваздушну одбрану, присиљавајући пилоте НАТО-а да лете на великим висинама, што је смањило њихову ефикасност у гађању циљева на земљи“. Шелтон је истакао да снаге НАТО-а нису могле да униште ПВО ВЈ, зато што је ВЈ користила тактику дисперзије, примењивала нове тактичке поступке и камуфлирала борбена средства.

Занимљиво је да су пилоти НАТО-а избегавали директне сукобе са пилотима Војске Југославије.

Шта је чекало агресоре да су кренули копненим снагама

Битке на Кошарама и Паштрику биле су веома жестоке, исцрпљујуће и сурове. Од употребе авијације, артиљерије, бомбардовањем тепих-бомбама преко коришћења пројектила са осиромашеним уранијумом до борби прса у прса и бајонетима, храбри браниоци из 53. граничног батаљона, 125. моторизоване бригаде, 549. моторизоване бригаде, делова 63. падобранске и 72. специјалне бригаде успели су, у операцији НАТО-а „Стрела“, да одбране простор Косова и Метохије и Србије. Западни војни савез се није усудио да крене у копнену операцију

ширих размера. У Војводини их је чекала добро маскирана оклопно-механизована бригада, а на Косову и Метохији 252. оклопна бригада. Све у свему, рачунајући и друге видовске и родовске јединице, чекало их је око 300.000 војника и старешина, уз могућност да се мобилишу и друге јединице и састави.

Наша земља остварила је велику победу и на обавештајном плану. Генерал Јово Милановић успео је да се домогне највећих тајни НАТО-а у Бриселу. Између осталог сазнао је планове НАТО-а са циљевима које ће тај војни савез гађати на територији СРЈ. Тиме су значајније олакшане припреме за одбрану земље.

Све време рата одбрамбена индустрија СРЈ радила је на ратним локацијама, дисперзивно размештена на ширем простору. У употреби су били и ремонтни заводи.

Аналитичари на Западу једва су поверовали телевизијским снимцима на којима је приказано извлачење тадашњих снага, готово нетакнутих, са Косова и Метохије. Од наводно 120, па 240 уништенних тенкова, како је тврдио портпарол западног војног савеза Џејми Шеј, показало се да их је погођено једва седам. Такође је погођено и шест оклопних транспортера. Снаге НАТО-а су до те мере промашивале да и данас истражују шта се то збило са њиховим пројектиlima.

Та политичко-војна организација је наједном од одбрамбеног савеза преметнула се у агресивно-освајачку мегаорганизацију, с циљем поковања земаља које јој се на путу новоколонијализма буду супротставиле. НАТО је постао инструмент и војска крупног капитала. Агресијом на СРЈ НАТО тај савез почео је да делује изван своје територијалне сфере. Догодио се озбиљан преседан који ће и те како да промени свет, што се одвија и у актуелно време, када се НАТО и његови сателити све више приближавају Русији, Кини и Индији. Бројни војни аналитичари упорно упозоравају да је поново на сцени Хладни рат и да човечанство, жешће него икада, клизи ивицама жилета који води ка планетарном нуклеарном рату.

Бесни што нису остварили предвиђене циљеве, планери НАТО-а све више и све чешће одређивали су цивилне објекте на које су лансирани пројектили. И тада су, да би оправдали ратне злочине, измислили чаробну формулу – колатералну грешку. Наш народ је на то одговорио појачаним отпором и манифестацијама пркоса.

Упркос великим људским и материјалним жртвама, окупације Косова и Метохије и увођење протектората над СР Југославијом, НАТО није остварио своје циљеве. НАТО није победник у том злочиначком подухвату. Војска Југославије није поражена. Народ је показао снагу и величину отпора.

Војска Југославије је заслужна и због тога што су десетине хиљада тона најразорнијег експлозива у пројектиlima НАТО-а завршили на буњишту јер је вештим ратовањем, применом техничких новотарија, наводила их у празно.

У рату 1999. године наша војска није поражена, држава није капитулирала, а НАТО није победио!

После рата, када је војна делегација САД посетила Војни музеј на Калемегдану, шеф делегације питао је тамошњег официра: „И... како је било ратовати против највеће светске силе“. Официр му је одговорио: „Господине, ми до сада нисмо ратовали против руске војске“.

Отворена изложба „Да се не заборави“

СВЕДОЧАНСТВО О ЗЛОЧИНИМА И ХЕРОЈСКОЈ ОДБРАНИ

Наша земља била је изложена бомбардовању 78 дана – без кривице и повода, без правог разлога, али са намером агресора да се уништи слободарска Србија, као пример свима онима који дижу главе и изражавају непокорност према светским моћницима и њиховој жељи да владају планетом.

Промотери изложбе (с лева на десно) Милен Чуљић, Јелена Кнежевић и Звонимир Пешић

Попут Управе за кадрове МО, изложбу су колективно посетили запослени из многих државних институција. Аутор изложбе у разговору са посетиоцима

Поводом обележавања двадесетогодишњице одбране од агресије НАТО-а на СРЈ, 9. маја је у Малој галерији Дома Војске Србије отворена изложба под називом „Да се не заборави“ аутора Милена Чуљића.

Изложба коју у сарадњи са Медија центром „Одбрана“ реализовао је Клуб генерала и адмирала Србије садржи радове више од 90 фоторепортера, насталих у пролеће 1999. године и доноси сведочење о страхотама рата, недужним људским жртвама, разореним ку-

ћама и мостовима, путевима и фабрикама.

Поздрављајући присутне у име Медија центра „Одбрана“ начелница Галерије Јелена Кнежевић истакла је да је приређивач, желећи да на аутентичан начин прикаже последице агресије НАТО-А и херојску одбрану војске и народа, изложбу поставио у седам тематских целина: агресија на Србију, одбрана отаџбине, жртве агресије, еколошке последице, протести грађана код нас и у свету, живот под НАТО бомбама и последице агресије које и данас трају.

Према речима новинара и публицисте, пуковника у пензији Звонимира Пешића, изложба је велика и још увек недовољно испричана прича о стравичној агресији против мале, суверене земље која није пристала на капитулацију.

– Био је то експеримент уживо, који је по много чему имао фашистичка обележја, био је то пример свима онима који дижу главу и изражавају непокорност према светским моћницима и њиховој жељи да владају планетом – истакао је Пешић, додајући да су напустили на чврст орах и чврсту одбрану и отпор народа који је кроз векове показивао и доказивао да је најскупља српска реч слобода.

Он је рекао да посебан нагласак изложбе представља део о еколошкој катастрофи – екоциду, подсећајући да је током рата често употребљавана муниција са осиромашеним уранијумом, који и даље убија.

Академски сликар Милен Чуљић истакао је да посебна захвалност за реализацију ове изложбе припада фоторепортерима, који су у то време снимали у тешким условима, ризикујући своје животе и да буду озрачени, и тиме оставили Србији да сведочи и да памти кроз ове фотографије. Изложба „Да се не заборави“ први пут је постављена у Центру Сава поводом обележавања десетогодишњице НАТО агресије, а након десет година постала је нека врста покретног, меморијалног центра. За десет година представљена је у више градова у Србији и Црној Гори: у Трстенику, Варварину, Крушевцу, Брусу, Кладову, Неготину, Апатину, Земуну, Нишу, Панчеву, Подгорици и Муруну (два пута). Недавно је постављена и у Риму и Братислави. Занимљив је податак да је у електронској форми изложба пласирана чак у 30 земаља. С обзиром на велико интересовање публике, изложба ће засигурно своју мисију наставити приказивањем по Србији и у иностранству.

Централно место на изложби заузима страдање деце током агресије, јер је од бомби и пројектила НАТО-а смртно страдало 79 деце, а њих око 2.700 је рањено.

Изложбу је, ношен истраживачким маниром, приредио академски сликар Милен Чуљић, неуморно трагајући за истином у фотографијама, која ће на најаутентичнији начин да прикаже агресију НАТО-а, херојску одбрану наше војске и свенародни отпор. Био је то тежак и одговоран задатак. Ношен родољубљем, задовољен етиком и поштовањем према свом српском народу, радозналости и на уметничком плану веома плодан интелектуалац, чија је тема отаџбина, успевао је до сада у много наврата да у људима пробуди правдољубива осећања.

Чуљић је Србији даровао изложбу која је много више од тога, јер оптужује, даје могућност посматрачу да унеколико доживи ту трагедију, опомињући злочинце да ће им се кад-тад судити, на својеврстан начин утире пут цивилизацији ка миру и мирољубивом решавању проблема. Чуљић је био на многим фронтима истине, витештва, јунаштва, чојства, хуманости, љубави, напретка и достојанства. У стручној јавности познат је по томе што је у недељнику „Војска“ покренуо специјалне прилоге. Све своје умне способности и уметнички дар ставио је у службу своје отаџбине и војске.

Посетиоци Мале галерије Дома Војске Србије поставку ће моћи да погледају до 8 јуна.

Д. К.

Излет нишких војних пензионера

У ПОХОДЕ ИСТОЧНОЈ СРБИЈИ

Градска организација УВПС Ниш организовала је једнодневни излет маршрутом манастир Тумане, Голубац и Сребрно језеро. Интересовање за ту активност је било толико велико, да је уз аутобус требало ангажовати и минибус од 18 седишта.

За име манастира Тумане везано је неколико предања о Милошу Обилићу, који је рођен у оближњем селу Кобиље. Прича се, наиме, да је Милош у лову ранио испосника Зосима, који је пребивао у оближњој пећини и када га је одвео видару, он му је рекао: „Ту мани,“ тј. нема лека. Да би окајао грехе Милош је подигао задужбину, манастир и положио Зосимове мошти.

Не зна се тачно време изградње манастира. У њему су редовно одржавани „нарочити парастоси“ Милошу Обилићу. У време Кочине крајине, манастир су запалили Турци. Балкански ратови су одложили градњу цркве, па је садашња обновљена 1924. године.

Данас је манастир једно здање које вреди видети, које има и свој мали зоолошки врт, своју воденицу, што су посебне атракције које монаштво манастира одржава, иако има мали посед ораница. Већина земљишног поседа је под шумама. Од 1966. године Тумане је женски општежитељски манастир.

Након обиласка манастира, чланови Удружења су стигли у Голубац да обиђу Голубачку тврђаву, али су наишли на одбојност, јер тамо траже да се унапред најави посета, добије потврда о прихватању и уплате улазнице.

Што је најинтересантније то није нигде објављено, а посебно тога нема на њихо-

вом сајту, а као одговор на то речено је да је то објављено посредством медија, што „не пије воду“. На проспекту који су доставили наведено је да се посете морају најавити три дана раније телефоном, што су нишки војни пензионери и учинили. Тога дана неколико аутобуса са излетницима такође је враћено „празних шака“.

Нишки војни пензионери су се, после тога, упутили на Сребрно језеро, које је у ствари вештачко језеро, а налази се на десној обали Дунава и представља затворен рукавац ширине 300 метара и дужине 14 км. Језеро је деценијама популарна дестинација за одмор и риболов, али од недавно привлачи туристе из свих крајева централне Србије, упркос недостатку смештаја. Тамо се уз хотел „Сребрно језеро“, неколико ресторана и пансиона и викенд насеље, налази највећи ауто-камп у Србији.

Као резултат растуће популарности језе-

ра, оно се рекламирано као „српско море“, јер Србија нема излаз на море. Silver lale resort је резерват на Сребрном језеру и први је туристички резерват са конгресним, спортским, туристичким и рекреативним садржајима и простире се на 320 хектара. У свом саставу поседује смештај, аква парк, туристички брод, ресторан и кафе, виле и апартманско насеље, тениске терене, марину, а и зоне забаве, рекреације и здравља. Услови за спортове на води су одлични, зато је од лета 2000. на Сребрном језеру је почело одржавање првенства Србије у скијању на води.

Од 2006. године се одржава традиционални Шаховски фестивал „Сребрно језеро“ у организацији шаховског клуба ВГСК. На фестивалу који је одржан 2017. године учествовало је 256 такмичара из 19 земаља.

Мр М. Пантелић

Сусрет три организације на Јахорини

СНАЖНИ ДАМАРИ ВОЈНИЧКОГ ДРУГАРСТВА

Недавно су удружења војних пензионера из Пожаревца, Новог Сада и Бања Луке организовала и реализовала међусобни пети сусрет на планини Јахорини. Пожаревљани и Новосађани су кренули на пут и притом посетили војничко гробље „Мали Зејтинлик“ у Сокоцу. Било је дирљиво чути како су у вихору грађанског рата страдали појединци и породице и какве су биле судбине људи са простора Сарајева, где су Срби живели вековима.

Потом су се запутили на Пале, у хотел „Дамис“, где им је био смештај. Након кратког одмора обишли су Пале. У вечерњим сатима организовано је забавно вече којем су присуствовали и Бањалучани, организатори тог сусрета, који су били смештени у оближњем хотелу „Два бела голуба“. Дружење се одвијало путем песме и игре.

Председник удружења војних пензионера Републике Српске Раде Вуковић уручио је председнику удружења војних пензионера града Пожаревца мр Драгутину

Страхињићу амблем удружења војних пензионера, извезен вредним рукама Вукосаве Грабљић, које је право уметничко дело. Представник удружења војних пензионера Новог Сада, Милан Бајић удружењу војних пензионера Пожаревца уручио је уметничку слику. Председник удружења војних пензионера Пожаревца Драгутин Страхињић је том приликом уручио уметничку слику и картицу почасног члана Удружења Вукосаве Грабљић.

Сутрадан учесници сусрета обишли су прелепу планину Јахорину. Бањалучани су наставили пут ка Бања Луци. Новосађани и Пожаревљани наставили су пут до Источног Сарајева.

Учињена је и незаобилазна посета Башчарџији, уз конзумирање сарајевских ћевапа. По завршетку посете Сарајеву, настављен је пут ка Новом Саду и Пожаревцу.

Д. Страхињић

Изложба у Шапцу

СВЕТЛИ ТРАГОВИ
ВЕЛИКОГ РАТА

Упорти шабачке цркве отворена је врло сликовита, садржајна и документарна изложба слика под називом „Српска војничка гробаља“. Организатор изложбе је Удружење за неговање и чување српске

баштине „Кајмакчалан“ из Београда.

Пред стотинак Шапчана изложбу је отворио председник Удружења Станоје Стојковић. У краћем обраћању присутнима је представио циљеве тог удружења. Реч је о активностима за проналажење војничких гробаља из Првог светског рата на територији Северне Македоније, њихово уређење и одржавање. Само на кајмакчаланском подручју у Северној Македонији, нагласио је Стојковић, има више од тридесет гробаља погинулих српских војника

при пробоју Солунског фронта. Већину гробаља чланови удружења су посетили, уредили и обележили.

Већи део јужне Македоније, одакле је српска војска кренула у пробој Солунског фронта, простире се на површини од 1600 квадратних километара, и на том простору има највише гробаља, многа у сеоским атарима неоткривена и необележена.

Чланови удружење „Кајмакчалан“, уз помоћ и подршку Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, сваке године окуплају се у месту Скопје у Македонији, одакле крећу у проналажење, уређење и обележавање пронађених гробаља.

По разгледању врло сликовите изложбе у порти, присутнима је приказан и документарни филм, који на најбољи начин допуњује изложбу.

Председник Удружења Стојковић захвалио је Шапчанима на великом одзиву за изложбу а Шабачкој порти на уступљеном простору.

Непосредни организатор ове изложбе је Драган Васић, врло искусни и некада веома активни извиђач. Пре Шапца изложба је била седам дана у Лозници.

С. Стојановић

Дружење са припадницима 1. наставног
центра за обуку

ОДМЕРАВАЊЕ СПОСОБНОСТИ

Поводом 23. априла Дана Војске Србије 22. априла, на пиштољском стрелишту 1. наставног центра за обуку – аеродром Сомбор, одржано је спортско такмичење у гађању из пиштоља. Гађаљом се пиштољем ЦЗ-99 са по десет метака. Укупно је учествовало 19 екипа из Сомбора, Апатина и Пригревице. Такмичили су се припадници 1. наставног центра за обуку, полиција, служба обезбеђења затвора, две сомборске банке, Организације резервних војних старешина, чланови Адвокатске канцеларије Вукићевић, радници фирми „Џими комерц“, чланови Удружења војних пензионера Сомбора, затим запослени у Фото центру, Представници града Сомбора, Дома ученика средњих школа Сомбор.

Активности је протекла успешно, а постигнути су веома добри резултати. Најважније од свега је било пријатно дружење са припадницима 1. наставног центра, а и свих екипа међусобно.

Победник такмичења у гађању је екипа 1. наставног центра за обуку са 161 кругом, други су припадници МУП са 133 круга, а треће место су заузели припадници Организације резервних војних старешина Апатина са 126 кругова. Екипу за такмичење су чинила два такмичари. Бодовао се укупни резултат екипе.

Удружење војних пензионера Србије, Градска организација Сомбор, имало је две екипе, прву су сачињавали Влада Крунић и Рада Драгић и друга – Жељко Лазић и Бранко Радојчић. Екипа је постигла добре резултате.

У појединачном пласману победила је припадница 1. наставног центра за обуку Милица Вучковић, поручник, која је постигла 81 круг од 100 могућих. Други је заставник Дејан Стрижак са 80 кругова, а треће место је заузео припадник МУП-а Петар Шашић са 74 круга.

Такмичари су се захвалили домаћину и растали се са поруком да се поново сретну идуће године.

Б. Радојчић

Батајничани анализирали рад у
протеклој години

МУКЕ СА ОРУЖЈЕМ

Месна организација УВП Батајница одржала је 22. маја редовну седницу годишње Скупштине. Седницу коју је отворио председник МО Рефик Спahiћ. Након одате поште преминулих војних пензионера, он је поднео извештај о раду.

Током протекле године реализовано је више задатака, извршен је обилазак 12 лица која су болесна и непокретна, а дате су им инструкције за даљу комуникацију. Чланови МО, у сарадњи са МО СУБНОР, укључили су се у обележавање државних празника, Дана ЈНА и 8. марта. Редовно су одржавани састанци МО, а представници су присуствовали састанцима ОпОд УВП Земун. Чланство је редовно информисано о свим битним збивањима у удружењу, а достављено је пет предлога и један захтев ОпОд за побољшање живота и рада ове популације. На седници је истакнута добра сарадња са МЗ Батајница, МО СУБНОР-а, Удружењем пензионера Батајнице и другим сродним удружењима.

До краја године планирани задаци биће реализовати, а како је одлучено, формираће се и актив жена.

Месни одбор није задовољан пасивношћу једног већег дела војних пензионера и спорашћу државних органа у решавању захтева и предлога војних пензионера.

За дискусију по поднетом извештају јавио се Нинко Радић који је инсистирао на потреби да војни пензионери схвате укупну ситуацију, предложио је да сваки члан напише аутобиографију и да се прикупе електронске адресе чланова, ради боље комуникације.

Славко Дошеновић, председник ОпОд УВП Земун поздравио је присутне, одао признање за рад, пожелео још више успеха и информисао присутне о актуелним проблемима војних пензионера и шта предузима Главни одбор УВП Србије да се они реше.

Драгош Бадњар је говорио о проблемима у вези са таксама за оружје компликованом поступку за пререгистрацију пиштоља и ловачких пушака. Он је рекао да је пиштољ у српском народу некада био део народне ношње. Притиснути неправедним законом пензионисане старешине масовно предају оружје за које их везују бројне успомене

Лука Кастратовић је у име Клуба генерала и адмирала Србије поздравио присутне, истакао шта се све чини да би живот и рад војних пензионера био бољи и инсистирао на дружењу, међусобној сарадњи и помоћи.

Председник МЗ Батајница Никола Арнаут истакао је добру сарадњу војних пензионера са МЗ и предложио да у наредном периоду удружење аплицира за пројекте локалног самоуправи ГО Земун, ради добијања новчаних средстава из наменских фондова.

Жељко Бурсаћ члан МО, предложио је да се покрене питање помоћи социјално угроженим породицама и борцима из протеклог рата и агресије НАТО, као и убрзање спровођења законске регулативе за поновно увођење службе војног рока у нашој земљи.

У част негдашњег Дана РВ и ПВО, члан МО Нинко Радић приредио је коктел.

Р. С.

Звездарци на последњем пролећном окупљању

ДРУЖЕЊЕ УЗ ПИХТИЈЕ

Општинска организација УВПС Звездаре 23. маја организовала је окупљање чланова зарад текућег информисања и договора о наредним активностима. Како нам је рекао председник те организације Милован Лалић, дружење је организовано на крају сезоне пихтија, по којима се прочуо капетан прве класе у пензији Бранислав Ковачевић. Разуме се, и овога пута послужене су пихтије.

Чланови су обавештени о актуелним информацијама из удружења војних пензионера Србије и о томе да је у Народном позоришту отворена изложба Љубице Вучинић и да могу да је посете. Било је речи и о томе да је у току припрема изложбе скулптура пуковника у пензији Миленка Филиповића.

З. П.

Седница Управног одбора УВПС Црне Горе

МАЈ БИО ИСПУЊЕН АКТИВНОСТИМА

Управни одбор Удружења војних пензионера Црне Горе одржао је Другу редовну сједницу у проширеном саставу, којом је председавао председник Жељко Вукић. У дневни ред уврштена бројна питања, од извјештаја реализованих закључака и задатака са претходне сједнице до усвајања неколико важних одлука са тежишном оријентацијом за летњи период.

Председник Вукић обавестио је присутне да је делегација Удружења разговарала у Министарству одбране у вези са стамбеном проблематиком, затим са председником Савеза удружења пензионера Црне Горе, ради унапређења сарадње, на достојан начин обилежжен је дан државности Србије, упућен је захтев за разговор са премијером ради рјешавања бројних питања за војне пензионере. Ових дана стигао је позив за учешће на конференцији међународне организације резервних и пензионисаних војних старешина.

У наставку сједнице секретар Здравковић изнио је податак да се број пензионера за протеклих десетак година смањило за више од 400 а и прилив чланарине, којом треба измирити бројне обавезе и реализовати годишњи програм

рада. Затим је образложио финансијски плана за текућу годину и поднио предлог за прерасподјелу чланарине у постојима за општинске организације, за Управни одбор, за једнократну новчану помоћ и за Спортско рекреативно друштво *Војни ветерани*. Предложеном прерасподјелом реализовали би се сви задаци у овој години, закључио је Здравковић.

Расправа је настављена по свим питањима која се финансирају из чланарине: плаћање режије, надокнаде за рад у органима Удружења и исплати путних трошкова. Послије бројних дискусија и различитих мишљења и предлога, смањења броја чланова у комисијама, усвојена је одлука о рационалном утрошку, како би се планирани задаци ваљано ријешили.

Било је лијепо чути да сви желе да се обезбједи финансијска средства за нормалан рад Удружења. Већина руководећег кадра није прихатила повећање износа за рад у Удружењу, а неколико њих се одрекло путних трошкова за долазак на сједнице. Један од обавезујућих задатака је учлањење старјешина који сада одлазе у пензију, а и породичних пензионера. Тиме би био повећан углед Удружења, али и увећали прилив чланарине.

По усвајању закључака и задатака именована је делегација за полагање вијенца 9. маја на споменик Партизану борцу на Горици и да Спортско-рекреативно друштво *Војни ветерани* наступи на такмичењу за Куп ветерана Црне Горе 19. маја на Ивановим коритима.

Р. П.

In memoriam Стаменко Николић (1948 - 2019)

НАРОДНИ ЧОВЕК

Недавно се неочекивано у вјечност преселио генерал-потпуковник Стаменко Николић, један од људи који су у систему одбране уживали неподељени ауторитет. Његова изненадна смрт је, по ко зна који пут, потврдила танку нит између живота и смрти,

а породицу, другове и пријатеље оставила да тугују за човеком који је, током деценија службовања, многим помогао.

Генерал Стаменко Николић је рођен 31. марта 1948. године у селу Горњи Стајевац, општина Трговиште, Република Србија од оца првоборца Александра и мајке Донке који уз Стаменка имају сина Рада и кћерке Драгињу и Стојку.

Основну школу завршио је у Горњем Стајевцу и Радовници, а гимназију у Куманову. По угледу на оца, као млад осамнаестогодишњак, одређује се за војни позив, који поред патриотизма подразумева и храброст, одлучност, много рада и одрицања. Уписује се на Војну академију Копнене војске - смер противваздушне одбране коју завршава 1970. године, Командно-штабну академију завршио је 1983. године, а Командно-штабну школу оператике 1990. Године 1977. завршава и правни факултет, којим је обогатио стечена војна знања, што је било одлучујуће за наставак војничке каријере. После командних трупних дужности, обављао је и стручно-специјалистичке дужности у Генералштабу и Министарству одбране.

Произведен је у чин потпоручника 1970. године, а у чин поручника унапређен је 1973. године, капетана 1976, затим ванредно у чин капетана прве класе -1978, мајора -1982, потпуковника -1986. пуковника - 1990, генерал-мајора -1996. и ванредно у чин генерал-потпуковника 1999. године.

Обављао је дужности командира вода, командира батерије, заменика команданта ракетног дивизиона, команданта самосталног ракетног дивизиона, референта, помоћника и начелника Одељења у Персоналној управи, начелник Управе за системска и статусна питања ССНО, начелник Управе за стамбене послове и начелник Персоналне управе Генералштаба и помоћник начелника ГШ ВЈ за попуну мобилизацију и системска питања.

За успешно обављање формацијских дужности и постигнуте резултате одликован је: Медаљом за војне заслуге (1975), Орденом за војне заслуге са сребрним мачевима (1980), Орденом рада са сребрним венцем (1983), Орденом народне армије са сребрном звездом (1986), Орденом Војске Југославије (1998) и Орденом југословенске заставе (2001) године.

Службовао је у гарнизонима Крагујевац, Скопље и Београд.

Генералу Николићу су стечена знања у току школовања и искуство у раду са војницима омогућили да поред праксе у обуци напише више стручних брошура и књига за обуку војника, старешина и јединица противваздушне одбране рода којим се поносио.

Био је носилац израде прописа из области статуса, социјалног и материјалног положаја припадника наше војске. Стручним знањем, аргументима и упорношћу допринео је побољшању материјалног положаја и унапређењу у више чинове великог броја припадника војске. Помагао је рад војних удружења, како би се положај пензионера побољшао. Велики допринос дао је у одбрани од неправедних оптужби међународних моћника. У више наврата учествовао је на изради пројекта о развоју, трансформацији и реорганизацији Војске Југославије и на доктринарних докумената који се односе на систем безбедности и одбране земље.

Заједно са колегом из Клуба генерала и адмирала Србије оставио је трајни запис о истини и догађањима 2000. године и разобличио све шпекулације носилаца петооктобарских догађања, који су јавним наступима хтели да осуде припаднике војске.

Као члан Клуба генерала и адмирала ангажован је од његовог оснивања 2005. године. Учествовао је у изради свих нормативних докумената за рад Клуба као и допунама и прилагођавања Статута Клуба прописима. Од формирања Клуба редовно је биран у изборна тела и органе. Стечена искуства преносио је на млађе колеге, редовно је присуствовао састанцима Извршног одбора и Скупштини клуба и конструктивним предлозима допринео усвајању закључака за даљи рад Клуба.

За време агресије НАТО-а на нашу земљу Стаменко је био оперативан, стручан и коректан. Настојао је да документа према Штабу Врховне Команде буду садржајна, стручна и свеобухватна.

Значајну помоћ Николић је пружио и Удружењу војних пензионера у вишегодишњој борби за остваривање закинутих права.

Био је, како се то обично каже за доброчинитеље, народни човек.

М. Миладиновић

Како профит сатире свето место
српске историје

НОВО ДЕВАСТИРАЊЕ НАЈСТАРИЈЕ КАСАРНЕ

Као што је српска војска доживела Голготу, а потом и Васкрс у својој светлој слави, учинимо све да и комплекс касарни 5. односно 17. пука Дринске дивизије у Ваљево поново васкрсне у свом свом сјају светле и победоносне српске историје, претвори у меморијални центар, музеј, храм слободе, родољубља, витешке снаге неуништивог српског народа.

Комплекс касарни 5. односно 17. пука Дринске дивизије у Ваљево

У години обележавања сто година победе у Великом рату, од 20. априла 2018. године поподне (био је петак) када инспекцијски органи престају са радом, до понедељка 23. априла, у Ваљево је, без Решења о рушењу, срушен Комплекс касарни 17. пука чувене Дринске дивизије, назване „Кадињача“. То је, иначе, била најстарија касарна у Србији, саграђена 1885. године, сведок најславније српске историје.

Тај комплекс преживео је све ратове и уместо да постане меморијални центар за све пострадале Србе од Косовске битке до данашњих дана, са акцентом на Првом светском рату и музејем посвећеним том рату, он је немилосрдно и безобзирно срушен. Бездушни профит је нанео несagleдиву штету не само светлој српској националној историји, већ и идентитету српског народа.

Ове године, април је погубан је за вегетацију, дрвеће, стогодишње и вишедесетогодишње липе, зеленило које је обилазило у овој касарни, и које још увек подсећа на добро познати комплекс касарни 5. односно 17. пука чувене Дринске дивизије. У периоду кад је вегетација већ кренула, липе су остале без својих богатих крошњи, уклоњена су здрава вишедесетогодишња стабла јела, зимзеленог и вишедесетогодишњег дрвећа, воћа у цвату, а све је рађено без стручног надзора и плана.

Свако дрво овде је живи споменик, сведок времена и места значајног и за Србију и за целокупну светску историју.

Као да се све чини да се сатре свако сећање на славну Дринску дивизију, која је извојевала све победе од Куманова до Кајмакчалана, највећу резервну војну болницу у Балканским и Првом светском рату, велико стратиште где се и данас, претпоставља се, налазе гробна места преминулих рањеника и тифусара, гази се по емоцијама честитих потомака, препознатљив део града, који има душу, бахато и безобзирно се сатира.

Зарад профита дерогира се 2,4 ха зелене површине, која је граду по аерозагађености на неславном месту у Србији. Иако без урбанистичког плана, припрема се земљиште да дочека тржни центар, паркинге, кафе, бездушну зараду, уместо да се у меморијалном центру и музеју славе победници са Цера, Гучева, Дрине, Колубаре, Кајмакчалана... слуша Марш на Дрину,

Обавештење ОКУПЉАЊЕ 10. КЛАСЕ ТПШ

Дружење бивших питомаца 10. класе ТПШ биће одржано 23. јула у Београду. Заинтересовани се могу јавити до 15. јула Слободану Грковићу, на телефон 064/905-2816, Момчилу Ђурићу (064/ 660- 4890) или Гордану Марићу (062/ 1306-223).

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Шта би било кад би било

ИЗВОР РОДОЉУБЉА И СЛОБОДАРСТВА

На месту чувених ваљевских касарни одвијала се историја српског народа, по многим она најславнија. Чиста и честита људска савест, не мири се са сатирањем успомена на прошлост, на народ који је поднео највеће жртве у Првом светском рату — изгубио једну трећину свог становништва.

У актуелно време се са пуним правом тражи ревитализација (корак по корак) објеката касарне и претварање у Меморијални центар, односно музеј посвећен ратовима од 1912. до 1918, са црквом посвећеном свим пострадалим Србима од Косовске битке до данашњих дана. Оваквом месту које је издана и извор историје и баштине паћеничког, а херојског народа приличи само стварање меморијалног комплекса и светилишта где ће се младе генерације напајати родољубљем, патриотизмом, слободарством и јунаштвом.

на месту где је настао и први војни оркестар Дринске дивизије, уз слике Надежде Петровић, уз написане и ненаписане стратегије славних војвода, уз објављене и необјављене дневнике малих, али делом и великих људи, у време када потомство треба учити честитости, патриотизму, чојству и јунаштву...

Угледајмо се на племенитог Грка Јаниса Јанулиса, мештанина села Агиос Матеос, који је своје земљиште за гробље и логоровање уступио војницима Дринске дивизије, и након есхумирања тела и премештања у Маузолеј на острву Видо, ни он ни његови потомци никада више до данашњих дана нису обрађивали нити користили ово земљиште из поштовања према херојству и стратишту Српских војника. Пред оваквим гестом треба да се постиде потомци славних Дринаца, и да науче лекцију, како се поштује и одаје признање славним прецима који су се жртвовали за слободу коју данас уживамо.

Знаменита историјска места, стратишта, поштују се и не користе у сврху које нема историјску намену.

Хоће ли потомци славних предака немо посматрати да немилосрдно нестаје артефакт најславније српске историје, живи споменик чувене Дринске дивизије 5. односно 17. пука, у Ваљево, место највећег стратишта после Колубарске битке, док његово величанство профит и даље наставља да гази по традицији, родољубљу, култури, идентитету овог напаћеног, али славног српског народа?!

Као што је српска војска доживела Голготу, а потом и Васкрс у својој светлој слави, учинимо све да и Комплекс касарни 5. односно 17. пука Дринске дивизије у Ваљево поново васкрсне у свом свом сјају светле и победоносне српске историје, претвори у Меморијални центар, музеј, храм слободе, родољубља, витешке снаге неуништивог српског народа.

Мила Параментић

Србија у балканским ратовима и у Првом светском рату

НАША И ПРВА САВЕЗНИЧКА ПОБЕДА

Победом на Церу јединице 2. српске армије под командом генерала Степе Степановића, оствариле су прву велику војничку победу над знатно бројнијим и технички опремљенијим аустроугарским снагама. Обе стране су претрпеле велике војничке губитке. Српска војска имала је: губитке од 259 официра, 16 300 погинулих, рањених и заробљених подофицира и војника. Аустроугари нису званично објавили своје податке о губицима. Претпоставља се да су имали 600 погинулих официра и 23 000 мртвих, рањених заробљених и несталих војника.

ПИШЕ: проф. др Милоје Пршић, пуковник у пензији

Балкански ратови били су довољан разлог да Аустроугарска поново заоштри и погорша односе са Србијом. У току Првог балканског рата, инсистира, и прети, да ће: „повести рат против Србије“ ако се српске јединице не повуку са обале Јадранског мора и напусте Скадар, а истовремено у договору са другим великим силама успева да 1923. реализује идеју о стварању аутономије за Албанце, односно албанску државу.

Из Балканских ратова Србија је изашла са великим војничким победама и територијално увећана. У своје границе вратила је територију Старе Србије. За први рат је мобилисала је у оперативну војску (I и II позив) 280 000 људи. У рату је имала 12 000 погинулих и умрлих и 18 000 рањених војника. Само у борбама за Скадар њен Приморски корпус изгубио је око 10 000 војника.

У другом Балканском рату српска војска броји 384 000 људи и 500 топова, од чега се 242 000 налази у I и II позиву, а остали у III позиву. Српској војсци у рату против Бугарске у помоћ долазе јединице из Црне Горе, а у рат на страну Србије улазе Грчка и Румунија. Фронт борбених дејстава српске војске био је дуж целе српско – бугарске границе. Брегалничка битка водила се на фронту ширине 75 км. Борбе су трајале неколико дана. У овом рату Српска војска изгубила је 16 200 људи, од чега је само из Треће армије из строја избачено 11 350 војника. У оба балканска рата српске војска претрпела је губитке од 71 000 војника.

Аустроугарска инсистира на рату

Односи између великих европских сила заоштрени су „до искључивости“. Наглашена нетрпељивост је између, с једне стране – Немачке и Аустроугарске; и с друге, Енглеске и Француске око, пре свега, на инсистирање Немачке, поделе света на интересне сфере. Непомирљивост ставова указивао је на то да они воде ка оружаном сукобима – ка рату. На дострук-

цији мира, на заоштравању односа инсистирале су и Немачка и Аустроугарска. Прва је – незадовољна чињеницом да, уочи рата 1914. „господари“ малим бројем колонија површине 3.000.000 км² и са 12 милиона становника – жестоки противник колонијалне доминације Велике Британије и Француске. На рату инсистира и Аустроугарска. Она је већ добила на „локлон“ српску Босну и Херцеговину па отворено реализује политику ширења утицаја ка Солуну и Егејском мору.

Прве деценије 20. века откриле су многе и велике противуречности који су последица сукоба интереса према Балкану. Доминирају супротности између Енглеске која господари са огромним колонијама и Немачке која настоји да такво стање промени. Између Француске и Немачке, осим сукоба око колонија, избиле су супротности око Алзаса и Лорена. Сукоби између Русије и Немачке тицали су се оштрих несугласица око Балтика и око Блиског истока. А „отимање“ Аустроугарске и Русије око Пољске, Буковине, и Балкана додатно су заоштравали односе између Русије и Немачке. Агресивне претензије Аустроугарске према Србији, односно Балкану битно су оптерећивали односе и борбу око превласти на Балкану и Блиском истоку.

Србија и територије српског народа су у средишту Балканског полуострва. Предмет су интереса великих сила. Аустроугарска власт је, од окупације БиХ, немилосрдна у обрачуна са српским народом на „својој“ територији. Уз неспорну подршку Немачке, она отворено заговара и инсистира на рату против Србије и коначном обрачуна са њом. Био је то, поред напред наведених, још један „конкретан“ узрок за избијање Великог рата.

Још 1879. године закључен је први војни савез између Немачке и Аустроугарске којем је 1882. приступила Италија. Агресивни карактер – тројног савеза условио је: прво, зближавање 1881. Француске и Русије; а онда са њима и Енглеске. Енглеска је 1904. године са Француском потписала тзв. „срдачни споразум“ а, после договора о спорним питањима око средње

Азије, споразум је 1907. потписала и са Русијом.

Земље оба савеза се деценијама интензивно припремају за рат који је био неизбежан. Тражио се само погодан повод – „тренутак“ па да огромне војне снаге „крну“ у међусобни обрачун а, свет „гурну“ ка уништењу. Немачка и Аустроугарска тежиле су да, због тренутне економске и војне надмоћности, да рат почне што пре. Државе Антанте вршиле су ужурбане припреме за рат. И Русија и Француска, а и Британија – настојале су да почетак рата помере за „касније“ – ка 1917. години.

Дипломатски напори Србије без резултата

Немачка и Аустроугарска искористиле су атентат на аустроугарског престолонаследника Франца Фердинанда 28. јуна 1914. у Сарајеву – као непосредан повод за рат, а Аустроугарска као изузетну прилику за обрачун са Србијом. Влада аустроугарске, посебно њени, веома ратоборни војни кругови сматрали су да је атентат у Сарајеву веома добар повод и довољан услов за напад на Србију. Били су убеђени да је то изузетна прилика да се са Србијом – брзо, лако и коначно обрачунају. Таквом „резоновању“ погодовала је неспремност Русије и Француске за рат што је требало искористити.

Аустроугарска влада се, пре одлуке о агресији на Србију, обратила немачком цару за савет који јој је, после састанка са својим војним врхом, саопштио да је погодан тренутак да нападне Србију и искористе прилику за продор ка југоистоку Европе – Егеју.

Дипломатски напори Србије да се, после слободарског чина припадника револуционарне организације Млада Босна, спор са Аустроугарском реши мирним путем – остао је без резултата. Аустроугарска је 23. јула упутила ултиматум Србији са роком да на њега одговори за 48 сати. У одговору, Српска влада је покушавала да „релаксира односе“. Прихватила је све тачке ултиматума, осим, да аустроугарски органи власти, спроводе истрагу о сарајевском атентату по Србију. Незадовољна одговором, Аустроугарска је одмах прекинула дипломатске односе са Србијом, наредила мобилизацију и непосредну припрему Балканске војске за агресију. Руска влада је, иако не спремна за рат, одлучила да не попусти под ултиматумима и да, ако дође до агресије, Србији пружи помоћ.

Аустроугарска је 28. јула објавила рат Србији. Након тога Русија је 29. јула наредила делимичну а, сутрадан општу мобилизацију. На то реагује Немачка, па је 1. августа наредила општу мобилизацију. Истовремено њен Генералштаб инсистира да непријатељстава на западу одмах почну, па су немачке трупе већ 3. августа упале у Белгију. Истога дана Немачка је објавила рат Француској. Ток догађаја изазвао је Британију да и она, истина невољно, уђе у рат против Немачке. Велики рат, који је изазвала Немачка, почео је 3. августа у срцу западне Европе. Свет је, врло брзо увучен у његове токове који ће проузроковати катастрофалне последице по човечанство. Земље Антанте мобилисале су: Русија 5 461 000; Француска 3 781 000, Енглеска око милион војника и Белгија 750 000 војника. Централне силе мобилисале су: Немачка 3 822 200, а Аустроугарска 2

У тешким борбама на Церу српска војска извојевала је победу

300 000. Србија нема уговоре о војном савезу са земљама Антанте. У рату је њихова савезница. Мобилисала је 390 000 војника, а до краја рата 707 000 људи.

На почетку рата 11 српских дивизија

После два балканска рата Србија није била спремна ни економски, ни финансијски, ни војнички за нова ратна напрезања. Српске јединице су слабо материјално опремљене. Немају довољно наоружања, па чак ни комплете униформи, осим за I позив. Српској војсци недостаје 120 000 пушака, мањка јој артиљеријско наоружање и муниција. Њене јединице првог позива опремљене су дотрајалом и изношеном униформом а јединице другог и трећег позива добиле су тек по неки део униформе.

Организацијско – формацијска структура српске војске остала је иста као и у балканским ратовима. С тим што су у саставу њених јединица налазили прекобројни пукови од којих је формирана Комбинована дивизија. Састав српске војске чиниле су: Врховна команда; Прва армија; Друга армија; Трећа армија; Ужичка војска; Ибарска војска; Браничевски одред; Одбрана града Београда; и Артиљеријски .

На почетку рата српска војска има 11 пешадијских дивизија јачине 14 000 до 16 000 људи (шест дивизија првог позива и пет дивизија другог позива); Дивизије I позива су четворне формације које поред тога, у саставу, имају по један пољски артиљеријски пук (од 6 до 9 батерија са укупно 24 до 36 топова), и један Коњички пук са три ескадрона.

Дивизије II позива имале су у свом саставу: по три пешадијска пука, (укупно 12 батаљона), 1 артиљеријски дивизион; и 1 коњички дивизион са два ескадрона. Дивизије оба позива, имале су инжењеријске, санитарске и интендантске јединице и установе.

У саставу резерве српске Врховне Команде била је: Коњичка дивизија; Брдски артиљеријски пук; Хаубички артиљеријски пук и Мезарска батерија. Уочи рата, српска војска има, у оперативним јединицама, 250 000 војника. У другим саставима I и II позива има 75 000 војника, а у III још око 70 000 људи. Укупно је имала око 395 000 војника.

Јединице Српске војске су, уочи аустроугарске агресије, груписане у средишту државне територије: Прва армија налазила се на територији Свилајнца, Аранђеловца, а ослонцем на Мораву, налазиле су се Моравска и Коњичка дивизија (у висини Пожаревца); Друга армија била је распоређена на простору Аранђеловац, Лазаревац и са једном дивизијом истуреном према Београду; Трећа армија распоређена је код Ваљева и у доњем Јадру са задатком да, заједно са заштитним одредима јачине од три до осам батаљона, штити границу према Дрини. Сви одреди су трећег позива а налазили су се код: Обреновца, Шапца, Лознице, Лешнице и Љубовије. Ужичка војска налазила се код Ужица са три заштитна одреда трећег позива на Дрини.

Агресија на Србију 12. августа 1914. године

За напад на Србију Аустроугарска је концентрисала (мини) Балканску војску јачине две армије (5. и 6.) и као помоћну снагу 2. армију у Срему; затим део Ратне флоте и Дунавску речну ратну флотилу. Главне аустроугарске снаге, (5. армија) односно на левој обали Дрине, а 6. армија према Црној Гори. Као демонстративна снага, у Срему и Банату распоређена је 2. армија. Авијација је располагала са 40 авиона.

Командант аустроугарске Балканске војске, ценио је да ће српску војску порази, до 18. августа, и да ће тада извести цара (на његов рођендан) о великој победи. Такво уверење навело је команданта Балканске војске да за први напад на Србију употреби само 5. армију, а да јој, из Срема, садејствује 2. армија која ће, истовремено, бомбардовати градове дуж Саве.

Агресија је почела 12. августа. Јединице 5. аустроугарске армије су вршиле прелаз преко Дрине (9. и 21. дивизија) код села Амајлије, Самуровића аде, а 36. дивизија и 11. и 13. бригада код села Багара. Код Зворника Дрину је прелазила 42. дивизија. За то време артиљерија 2. аустроугарске армије бомбардовала је Београд, Обреновац и Шабац, а слабијим деловима пешадије форсирала р. Саву код Шапца.

Борбе трају од 12. августа до 24. авгу-

ста – 12 дана – Битка на Церу. Прва три дана, због слабог интензитета – су уводне борбе. Против агресора боре се лознички, љубовијски и четнички одред и јединице 3. српске армије. Од 15/16. па све до 20. августа, када је на Текеришу све „прокључало“, воде се и одлучујуће борбе. Јединице 2. српске армије (Комбинована и Моравска дивизија 1. позива). У сусретној, изненадној борби, српски пукови I позива 2. армије а онда 1. и 6. прекобројни пукови, остварили су одлучујућу предност у борбеним дејствима. Увођењем, у борбу Коњичке и Шумадијске дивизије 1. позива – српске јединице су потпуно преокренуле ток борбе у своју корист. Исход битке на Церу био је одлучен. Аустроугарска 5. армија, побеђена је за само четири дана. Од тада па до 24. августа, Коњичка дивизија продире до Дрине а Шумадијска дивизија I позива ослобађа Шабац. Тога дана завршене су борбе у западној Србији и Мачви а са српске територије је протеран и последњи аустроугарски војник.

Масовни злочини аустроугарских војника

Победом на Церу јединице 2. српске армије под командом генерала Степе Степановића, оствариле су прву велику војничку победу над знатно бројнијим и технички опремљенијим аустроугарским снагама. У борбама на Церу обе стране су претрпеле велике војничке губитке. Српска војска имала је: губитке од 259 официра, 16 300 погинулих, рањених и заробљених подофицира и војника. Аустроугари нису званично објавили своје податке о губицима. Претпоставља се да су имали 600 погинулих официра и 23 000 мртвих, рањених заробљених и несталих војника.

Док су трајале дванаестодневне борбе, аустроугарске снаге – посебно јединице 13. аустроугарског корпуса (36, 70, и 42. хрватска пешадијска дивизија) састављене од Хрвата, мобилисаних са подручја Осјека и Загреба – чиниле су, по Подрињу и Мачви, масовне злочине над ненаоружаним српским становништвом. Због таквог начина „ратовања“ рат против Србије примио је, од првог дана, геноцидни карактер. Аустроугарски војници и официри, понашали су се у складу са наређењима претпостављених команди, односно „да према свакоме поступају са највећом строгошћу, највећом чврстином и највећим неповерењем“. По српским селима Мачве и Поцерине, сејали су смрт. Неудужно и ненаоружано становништво су немилеце убијали, силовали жене и девојке, пљачкали или уништавали њихову имовину. Разарали су читава села, скрнављили и рушили сакралне објекте (цркве и манастире), а народу – Србима забрањивали да исповедају своју веру, славе славу, да употребљавају ћирилично писмо. Аустроугарске јединице су, све време у борбама, користиле снајперисте и употребљавале експлозивну муницију која је међународним законима била забрањена.

Пише: мр сц.
др Часлав
Антић

Обољења крвних судова У КАНЦАМА ПРИТИСКА

Амерички научници сматрају да највише шансе да оболи од коронарне болести има она личност која живи у сталној временској оскудици. Мисле да је осећање незавршеног посла и осећање „никад немам времена“ најопасније за крвне судове, јер ствара такву унутрашњу напетост која се уобичајеним путевима (биохемијског процеса у организму) не може неутралисати.

Садашња психосоматска медицина још није до краја објаснила однос између особина личности, радне преоптерећености и обољења крвних судова (коронарски, мозга, бубрега). Већ између инфаркта миокарда и артеријске хипертензије много је боље проучена, с једне стране и психичког стања особе, с друге стране. Међутим, како су инфаркт миокарда (срчаног мишића) и апopleксија (излив крви) мозга само последица атеросклерозе, онда можемо ипак само условно све оне особине које приписујемо срчаним болесницима пренети и на особе које доживљавају мождани удар.

„Коронарна личност“ је особа која је склона срчаним болестима, превасходно инфаркту миокарда, ангини пекторис и повишеном крвном притиску. Особине личности које нагињу обољењима крвних судова, како срца, тако (нешто ређе) и мозга су у последње време добро и пажљиво испитиване. Посебне радове на том пољу, још 1943. године дала је доктор Флонгерс Данбар. Њена истраживања су показала да обољењу срца и крвних судова нагињу људи који имају следећа психичка својства:

- по конституцији припадају пикничком типу (склони гојазности) бачваст грудни кош, ћелавост;
- припадају вишој друштвеној класи;
- имају виши ниво образовања;
- стабилни су у раду;
- стабилност у браку - разводи су ретки;
- нису склони сентименталним авантурама;
- заинтересовани су за интелектуална занимања и филозофију;
- испољавају крутоћу у раду, компулзивност (принуда, присила) према себи и другима;
- имају велики радни капацитет;
- каснија истраживања су додала и назив „менаџерска болест“;
- човек са особинама доброг организатора;
- неспособност опуштања после тешког посла;
- тачност која некада прелази у ситничавост.

Амерички научници сматрају да највише шансе да оболи од коронарне болести

Срчани удар је најчешће кобан по живот

Изливање крви у мозак се обично завршава трагично

има она личност која живи у сталној временској оскудици. Мисле да је осећање незавршеног посла и осећање „никад немам времена“ најопасније за крвне судове, јер ствара такву унутрашњу напетост која се уобичајеним путевима (биохемијског процеса у организму) не може неутралисати. Ова група научника сматра да је то стално осећање „временског теснаца“ једним од узрока инфаркта миокарда.

3. Такође указују да особе које имају стални осећај незадовољства постигнутим, на напор да се учини више, да се не одмара, да се стално иде напред, чешће оболевају од крвних судова.

До оваквог осећања могу довести спољни фактори као стално издавање нових задатака и кад једно наређење сустиже друго.

Из изнетог сами можете закључити како се треба понашати.

Живот свакидашњи

КО СЕ СУНЦА КРИЈЕ..

Народна изрека „Ко се сунца крије, боље да га није има смисла чак и у 21. веку, када нас са свих страна бомбардују упозорењима да је сунце опасно. Научите да га користите паметно. Овако...

Данас се, нажалост, о сунцу говори само у контексту штетног деловања, УВ зрака и меланоме, док се његове добробити прећуткују.

Многи заборављају да је људском организму неопходна сунчева светлост, не само ради стварања витамина Д него и због бројних других здравствених добробити.

Стари Египћани, Римљани и Грци су енергију сунца успешно користили у лечењу разних обољења. Херодот, који се назива и оцем хелиотерапије, сматрао је да је излагање сунцу потребно свим болесним особама, као и онима који имају мањак килограма. Грчки лекар Соран прописивао је сунчање тела за лечење хроничних болести попут астме, парализе, епилепсије, хеморагије. Римски научник Плиније Старији сваки дан се сунчао након лаганог ручка и купке. Славни арапски филозоф и научник Ибн Сина, сунчање је препоручивао за ишијас, астму, отоке и водену болест.

Лекару су током Првог светског рата тешко рањене војнике с отвореним ранама излагали сунцу и приметили су да њихове ране и без антибиотика брзо зарастају.

До тридесетих година 20. века лекари су често пацијентима прописивали лечење сунчањем. Напретком медицине, хелиотерапија је полако почела да пада у заборав. Сунчањем се производи витамин Д, који је неопходан за раст и заштиту зуба и костију и за јачи имунитет.

У случају да имате озбиљан мањак „сунчевог витамина“, ваш организам не може да апсорбује довољно калцијума, а због тога ваше кости могу бити крхке и слабе.

Дакле, немојте да се кријете од сунца, већ га користите на прави начин. Сви стручњаци се слажу да је за нас најздравије оно прво јутарње, када тек сване, па све до 10 сати.

То није кратак период, и за то време можете да идете пешке на посао (или барем једним делом пешке), да шетате свог пса, да одведете дете у парк, да седите на својој тераси...

Здраво је и сунце пред залазак, и то већ од 17 часова, па до сумрака.

Постоји доба дана када можете да будете изложени сунцу без шешира и капе, без креме са заштитним фактором, обучени онако како вам највише прија.

Нарочито је важно да сунце користите током хладних дана у години, када га има мало и ретко.

mondo.rs

Правилна исхрана за дуг живот

У ЛАВИРИНТУ АПЕТИТА И БОЛЕСТИ

Старије генерације на основу створених навика у младости уносе у организам више калорија него што им је потребно, па често без потребе увећавају своју масу, што доводи до чешћег оболевања. Наука је доказала да правилном исхраном животни век може да се продужи за чак једну четвртину.

Суштина правилне исхране јесте уравнотежење уноса хране са физичком активношћу, уз обезбеђење потребних витамина, беланчевина, скроба, масноћа, минералних материја... Веома је важно одржавање пожељне телесне тежине и конзумирање разноврсне хране. Треба изабрати исхрану са обиљем житарица, поврћа и воћа. Наука каже да ваља редовно узимати млеко и млечне производе, а два пута недељно на трпези је обавезно уврстити рибу. Изаберите исхрану са умереним или малим уносом шећера, соли и масти, определите се за исхрану са мало засићеним мастима и холестеролом.

Калоријска рестрикција умањује енергетске потенцијале, смањује залихе основних нутритијената и витамина. Истраживања (Long term effects of Reducing Intake - студија рађена од 2002. до 2004. године) су доказала да ако је БМИ (Body Mass Index) до 25, али да је обавезно мањи од 30, животни век се продужава у просеку 25%.

Губитак тежине и недовољан унос хране води у хипотензију, лоше расположење, губитак мишићне масе (што је можда најбитније), губитак коштане масе и пад либида.

Препоруке у начину исхране су ипак индивидуалне и треба увек имати за циљ превенцију од многих болести: хипертензија, карциноми, отежано кретање, реуматске болести.

У исхрану треба уврстити хлеб, цералије (житарице), кромпир, воће и поврће, млеко и млечне производе, месо, рибу, јаја и легуминозе. У јеловнику што мање треба да буде масти и шећера.

Значај житарица и производа од брашна подразумева главни извор енергије, извор за минерале, витамине Б групе и биљна влакна. Када год је могуће, уместо белог, користити интегрални хлеб, пиринач или тестенине.

Воће и поврће су богати витаминима, минералима и биљним влакнима који су изузетно важни у превенцији опстипације (затвори), учесталог проблема старије популације. Од воћа су посебно корисне јабуке, бобичасто воће, трешње и цитрусно воће.

Од поврћа редовно треба да буду заступљени броколи, купус, кел, карфиол, прокељ, шаргарепа...

Месо, риба и јаја су добар извор протеина, витамина, минерала нарочито гвожђа.

Масне морске рибе као што су лосос, скуша, сардина, харинга, туна богате су

Пожељне намирнице у исхрани за дуг живот

омега три масним киселинама које, између осталог, могу умањити и симптоме артритиса.

Махунарке су важне у исхрани као значајан извор протеина, фолне киселине и влакана.

Порција млека и млечних производа подразумева шољу млека или јогурта дан и мање парче сира.

Храну припремајте кувањем у води, на пари, динстањем. Немојте пржити и поховати намирнице, кад год је то могуће.

Запамтите: елиминационе дијете спроводити само под надзором свог изабраног лекара.

Мршавост, али не потхрањеност, препорука је Светске здравствене организације из 2018. године. Све у свему: око 2000 калорија је оптимални дневни унос.

Др **Сандра Јоковић**,
дијетолог Амбуланта Церак

Пролећне и летње недаће

ША РАДИТИ У СЛУЧАЈУ
УБОДА КРПЕЉА

Ово је време које погодује размножавању крпеља и опасностима које вребају из зелене траве. С тим у вези потребно је знати шта предузети ако сте утврдили убод крпеља на телу.

Ево лекарских савета:

• Важно је јавити се лекару у току првих 24 сата од убода.

• Не стављати никаква хемијска средства (етар, алкохол, бензин).

• Не покушавати самостално вађење крпеља јер се притиском и гњечењем места убода крпељ може раскомадати, а рилица увући у дубље слојеве коже.

• Не наносити преко крпеља врх ужарене цигарете, креме и испарљива уља и затим покушавати вађење, јер се у тим случајевима повећава ризик од преношења узročника Б. бурдгорфери због стимулације повраћања инфективног материјала крпеља.

• У здравственој установи обучено особље ће крпеља извадити у целости, уз дезинфекцију места интервенције.

• Јавити се лекару у случајевима појаве црвенила или неког другог симптома у периоду од неколико недеља након уједа крпеља.

Начин вађења крпеља

SLUŠNI APARATI NA LEKARSKI RECEPT

POSEBNE POGODNOSTI ZA
VOJNE PENZIONERE !

- VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
- NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
- PRODAJA NA RATE

BEOGRAD, Sazonova 18a
011/2435-924

NOVI SAD, Vase Pelagića 4
021/425-370

WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

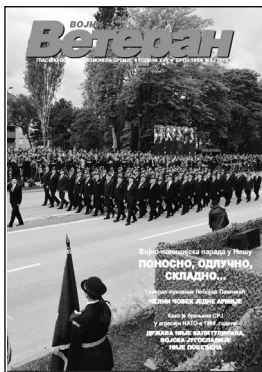

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Снимио:
Звонимир
Пешић

Година XVII. Број 184 МАЈ, 2019.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ивани-
јум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Кли-
јенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часо-
ва;

***Славица Јањић и Љиљана ЈАКОВЉЕ-
ВИЋ**, из Београда, Хајдук Вељко венац 4-
6, тел. 011/415-3467, 064/8586510 и
069/162-3244; Клијенте примају понедељ-
ком, средом и четвртком: зими од 17.00 -
19.00 а лети од 18.00 - 19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте при-
ма: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-
15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18
часова.

За потребе војних пензионера ови адвока-
ти обављаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће
све остале адвокатске услуге уз накнаду по
важећој адвокатској тарифи умањеној за 20
одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и
Гордана Бучевац Стефановић), односно 30
одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редо-
след адвоката дат је по редоследу склапа-
ња уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу ко-
ристити чланови УВПС, чланови њихових
породица, као и сви остали војни осигура-
ници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел. 011/8333-
142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и
011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Прави доказ да нас је Бог
створио још нисам видео.
Доказе да смо настали од
мајмуна сретнем сваки дан.

Даске које живот значе;
То су ваљда оне које нам
често фале у глави?

Када држава рачуна на
народ, она га прво подели,
па му онда све одузме.

Неки људи су толико
сиромашни
да немају чак ни своје
мишљење.

Атеистима је најтеже.
Ја могу продати веру за
вечеру, а шта ће они?

Хемија је јако важна за секс.
О томе сведочи пораст
продаје Вијагре,
Потенцијала и Афричке
шљиве.

Игор Чобановић

TANJA^{dent}

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.
Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Др Тијана Миловановић
др стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 часова.